

Nazwy miejscowe powiatu stargardzkiego. Część II: Nazwy niemieckie i powojenne polskie

W powiecie stargardzkim¹ istnieje 345 oficjalnych nazw miejscowości², zarówno istniejących, jak i już nieistniejących (oznaczonych w artykule krzyżykiem), chociaż nadal figurujących w oficjalnych wykazach. Wśród nazw oficjalnych jest 106 nazw pochodzenia słowiańskiego³ oraz tzw. chrzty KUNM⁴: 239 nazw.

Wiele nazw ustalonych przez KUNM nie ma nic wspólnego z dawnymi zapisami, ani z ostatnią funkcjonującą nazwą niemiecką. Po zakończeniu pracy KUNM nazwy opublikowano w *Monitorach* oraz w *Słowniku nazw geograficznych Polski zachodniej i północnej według uchwał Komisji Ustalania Nazw Miejscowych i Obiektów Fizjograficznych pod przewodnictwem Stanisława Srokowskiego* S. Rosponda, wydany we Wrocławiu w 1951 r.

Z zebranych nazw utworzyłam słownik. Hasłem jest współczesna, oficjalna nazwa polska. Budowa artykułu hasłowego jest następująca: charakter obiektu, lokalizacja w poszczególnych gminach, zapisy źródłowe (zapis nazwy, data, lokalizacja w źródle), etymologia nazwy (niemiecka i polska). Dla wygody czytelnika, aby łatwiej mógł odszukać daną miejscowość na mapie, podałam lokalizację zgodną z podziałem narysowanej przeze mnie siatki znajdującej się na dołączonej do artykułu rycinie (rycina nr 1), np. Insko leży w obszarze 4 E⁵.

¹ W granicach z 2001 r.; w trakcie pisania tego artykułu decyzją władz państwowych został ponownie utworzony powiat łobeski. Jego funkcjonowanie rozpoczęło się 1 I 2002 r. Z oczywistych więc względów wszystkie nazwy miejscowe, które znajdują się ponownie na terenie powiatu łobeskiego w moim artykule pozostają nadal w granicach powiatu stargardzkiego.

² Nazwy te zaczerpnęłam z opracowania H. Cieślakiewicz, *Sołectwa w województwie szczecińskim*, Szczecin 1998.

³ Omówione w „Stargardii”, t. I, s. 15-38.

⁴ Komisji Ustalania Nazw Miejscowych i Obiektów Fizjograficznych, wskrzeszonej w 1945 r. jako organ doradczy Ministerstwa Administracji Publicznej, która miała za zadanie wprowadzić polskie nazwy na tzw. Ziemiach Odzyskanych, w tym również w powiecie stargardzkim.

⁵ Podział na poszczególne obszary jest zgodny z podziałem Państwowego Układu Współrzędnych z 1965 r. i podziałem tego obszaru na mapach topograficznych w skali 1: 25 000 wydanych przez Zjednoczenie Przedsiębiorstw Geodezyjno - Kartograficznych w 1982 r. „Goekart” na zlecenie Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W artykule hasłowym znalazły się też określenia klasyfikacyjne nazw według zasad przyjętych w onomastyce polskiej na podstawie relacji genetycznych między nazwami a nazywanymi obiektami⁶ oraz gramatycznych, między wyrazami pospolitymi a nazwami własnymi⁷. Relacje genetyczne przytaczam według założeń semantycznej klasyfikacji nazw własnych wprowadzonej do onomastyki polskiej przez W. Taszyckiego. Wyróżnia się zatem nazwy miejscowe topograficzne, kulturowe i dzierzawcze. W dalszej kolejności nazwy dzieli się na prymarne - równe wyrazom pospolitym, sekundarne - tworzone różnymi formantami i komponowane. Semantyczne i strukturalno - gramatyczne podziały nazw miejscowych zostały uzupełnione o nowsze rozwiązania klasyfikacyjne wypracowane w różnych pracach szczegółowych, przede wszystkim H. Borka⁸, za którym wyodrębniłam grupę nazw relacyjnych, czyli nazw geograficznych wywodzących się bezpośrednio od już istniejących nazw geograficznych. Nazwy relacyjne mogą być ponowione, przeniesione, dyferencyjne i lokalizujące.

Do opracowania artykułów hasłowych wykorzystałam mapy niemieckie od XVII do XX w., mapy polskie w skali 1: 25 000. Ponadto wykorzystałam materiały zgromadzone w pracach S. Kozierowskiego, F. Lorentza, S. Rosponda, H. Górnowicza, E. Rymara, K. Rymuta i innych⁹.

Przy ustalaniu etymologii korzystałam ze słowników języka polskiego, słowników etymologicznych, słowników gwar polskich.

Uwzględniłam również przejściowe, efemeryczne postaci nazw. Nazwy te rejestruje M. Mazurkiewicz w swojej pracy *Zmiany w nazewnictwie topograficznym na terenie województwa szczecińskiego od 1945 do 1960 r.*, Szczecin 1966.

Ekonomia miejsca wymusiła rezygnację z omówienia niektórych hasel (zwłaszcza nazw kolonii i niektórych części wsi) oraz z odsyłaczy. Omawiam więc 244 nazw polskich i 237 nazw niemieckich.

⁶ Por. W. Taszycki, *Słowiańskie nazwy miejscowe. Ustalenie podziału*, Kraków 1946.

⁷ Por. S. Rospond, *Klasyfikacja strukturalno-gramatyczna słowiańskich nazw geograficznych*, Wrocław 1957.

⁸ Por. H. Borek, *Nazwy relacyjne w toponimii*, (w:) V Ogólnopolska Konferencja Onomastyczna. Księga referatów, pod red. K. Zierhoffera, Poznań 1988, s. 43-51.

⁹ Spis skrótów wykorzystanych źródeł i opracowań umieściłam na końcu artykułu.

Słownik nazw miejscowych:

BELCZNA, wś, gm. Łobez, 4 H, *Nienkercke* 1618 Lub, 1633 Pis, *Neuenkirchen* 1817 Cursch, *Neukirchen* 1918 Rav, 1928 Mpł, *Belczna*, *Neukirchen* 1951 R 7, *Belczna* Mp25, Wykaz 37, przejściowe n. msc. *Nowy Kościół*, *Belczyna* Maz 92. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudodzierz. z suf. *-na* od n. osob. Belcz SSNO I 119 albo top. z suf. *-na* od verb. *belczeć*, *belkotać* «o wodzie». Wcześniej n. niem. kult., złożenie adi. *neu* «nowy» (śrdniem. *nie*, *nige*) z ap. *Kirche* «kościół» (śrdniem. *kerke*). Przejściowa n. msc. *Nowy Kościół* jest kalką n. niem., por. adi. *neu* «nowy» i ap. *Kirche* «kościół».

BIAŁUŃ, wś, gm. Stara Dąbrowa, 3 E, *Müggenhall* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN 100, *Białuń*, *Müggenhall* 1951 R 9, *Białuń* Mp 25, Wykaz 61. - Etym.: dziś n. pseudotop., prym. od ap. *białuń* «roślina z rodzaju marzylodka» KSJP I 144. Wcześniej n. niem. top., zrost śrdniem. ap. *mügge* «mucha, komar» z ap. *Hall* «dźwięk, odgłos».

+BIELINKA, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 E, *Bielinka*, *Sandhoff* 1951 R 11, *Bielinka* 1998 Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-inka* od adi. *biały*. Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Sand* «piasek» z ap. *Hof* «zagroda, dziedziniec, dwór».

BŁOTNO, wś, gm. Dobrzany, 4 D, *Jacobsdorff* 1618 Lub, *Jakobsdorf* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, *Blotno*, *Jakobsdorf* 1951 R 14, *Blotno* Mp 25, Wykaz 18. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-no* od ap. *bloto* «rozmokła, gliniasta ziemia, tworząca gęstą, lepłą masę» SJP I 179. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Jakob* z ap. *Dorf* «wieś».

BOBROWNIKI, wś, gm. Chociwel, 3 E, *Beveringen* 1618 Lub, *Beweringen* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN 100, *Bobrowniki*, *Beweringen* 1934 Koz A 13, 1951 R 15, *Bobrowniki* Mp25, Wykaz 13. - Etym.: współczesna n. polska jest kalką z adaptacją słowotwórczą wcześniejszej n. niem.; por. śrdniem. ap. *bever* «bóbr, zwierzę, Castor fiber», suf. *-niki* zastąpił niem suf. *-ing(en)*.

BOGUSZYCE, osada, gm. Dolice, 3 B, *Boguszyce*, *Burghagen* 1951 R 16, *Boguszyce* Mp25, Wykaz 19, przejściowa n. msc. *Burghaga* Maz 94. - Etym.: dziś n. pseudopatr. z suf. *-ice* od n. osob. *Bogusz* (od typu Bogusław) SSNO I 202. Przejściowa n. msc. *Burghaga* jest substytucją fonetyczną n. niem. Wcześniej n. niem. dzierz., prym. od n. osob. *Burghagen*. Wg E. Rymara 157 msc. była przysiółkiem majątku Pomietów, została założona przez właściciela Henryka von Burghagen.

BRÓD, wś, gm. Chociwel, 3 F, *Brunsfort* 1618 Lub, *Braunsforth* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1923 MpN100, *Bród*, *Braunsforth* 1934 KozA 13, 1951 R 23, *Bród* Mp25, Wykaz 13. - Etym.: współczesna n. polska jest kalką II czł. n. niem., por. ap. *Furt* «bród - płytkie miejsce rzeki, jeziora lub stawu, przez które można przejść lub przejechać na drugi brzeg» SJP I 202. Wcześniej n. niem. kult. pam., zrost dniem. n. osob. *Brim*, gnim. *Braun* z ap. *Furt* «bród» (dniem. *ford*).

BRZEZINA, osada, gm. Dolice, 3 A, *Valkenberghe* 1255 PU II 21, *Valkenberg* 1313 PU V 120, *Falckenberge* 1618 Lub, *Falkenberge* 1633 Pis, *Falkenberg* 1654

d'Abe, 1817 Cursch, 1918 Rav, *Brzezina, Falkenberg* 1951 R 25, *Brzezina* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. jez. Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Falke* «sokół» (śrdniem. *valke*) z ap. *Berg* «góra».

BRZEŹNIAK, wś, gm. Węgorzyno, 5 F, *Rosenfelde* 1618 Lub, 1633 Pis, 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, *Brzeźniak, Rosenfelde* 1951 R 25, *Brzeźniak* Mp25, Wykaz 73, przejściowa n. msc. *Rajówka* Maz 98. - Etym.: dziś n. pseudotop., prym. od ap. *brzeźniak* «zagajnik brzozowy, zarośla z młodych brzoź» SJP I 209. Przejściowa n. msc. jest n. pseudokult. z suf. *-ówka* od ap. *raj* «miejsce szczęśliwe». Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Rose* «róża» z ap. *Feld* «pole».

BRZEŹNICA, wś, gm. Węgorzyno, 5 F, *Bernsdorf* 1618 Lub, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1928 Mpl, 1964 LorH 8, *Berensdorf* 1780 Schm, *Brzeźnica, Bernsdorf* 1952 R 25, *Brzeźnica* Mp25, Wykaz 73, przejściowe n. msc. *Borynów, Lipki, Zbrojewo* Maz 98. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. rzeki. Przejściowe n. msc. *Borynów, Lipki* i *Zbrojewo* to prawdopodobnie n. relacyjne, przeniesione z n. innych, licznych msc. w Polsce, por. Spis 92, 598 i 1347. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Bern* (Gottschald 190) z ap. *Dorf* «wieś».

BUDZISZCZE, przys., gm. Łobez, 5 G, *Karolinenhof* 1928 Mpl, *Budziszcze, Karolinenhof* 1951 R 28, *Budziszcze* Mp25, Wykaz 37, przejściowa n. msc. *Budziszcze, Budzyce* Maz 99. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudodzierż. z suf. *-iszcze* od n. osob. *Budz(a)* SSNO I 274 albo pseudokult. z suf. *-iszcze* od ap. *buda* «budynek sklecony niestarannie z lichego materiału» SJP I 212 w znaczeniu «miejsce, w którym stała kiedyś buda». Przejściowa n. msc. *Budzyce* to n. pseudopatronim. z suf. *-ice* od n. osob. *Budz(a)*. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Karoline* z ap. *Hof* «podwórze, zagroda, dziedziniec».

BURZYKOWO, wś, gm. Stargard, 2 C, *Busler* 1305 PU IV 171, *Busselar* 1306 PU IV 236 (wg E. Rymara 158 również rodzina *de Bostere, Busseler* w Pyrzycach - zapisy w PU z lat 1321 - 1336), *Buslar* 1618 Lub, 1780 Schm, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Buslar* 1817 Cursch, *Burzykowo, Buslar* 1951 R 30, *Burzykowo* Mp25, Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudodzierż. z suf. *-owo* od n. osob. *Burzyk* SSNO I 286. Wcześniej n. niem. dzierz., prym. od n. osob. *Buslar*.

CHLEBOWO, osada, gm. Stara Dąbrowa, 3 E, *Zassenborgh* 1266 PU II 147, *Sassenborch* 1618 Lub, *Sasenborg* 1633 Pis, *Sassenburg* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Chlebowo, Sassenburg* 1951 R 34, *Klebow* 1964 LorH 48, *Chlebowo* Mp25, Wykaz 61. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudodzierżawcza z suf. *-owo* od n. osob. *Chleb, Kleb* SSNO albo n. pseudokulturowa z suf. *-owo* od ap. *chleb*. N. niem. jest n. dzierz., zrost śrdniem. ap. *Sasse* «mieszkaniec, właściciel gruntu» z śrdniem. ap. *borg*, niem. *Burg* «zamek, gród».

CHLEBÓWKO, wś, gm. Stara Dąbrowa, 3 E, *Sassenhagen* 1618 Lub, 1780 Schm, 1817 Cursch, 1923 MpN100, 1964 LorH 104, *Sasenhage* 1633 Pis, *Chlebówko, Sassenhagen* 1951 R 34, *Chlebówko* Mp25, Wykaz 61, przejściowa n. msc. *Chlebówek* Maz 101. - Etym.: dziś n. relacyjna utworzona suf. *-k-* od n. msc. *Chlebowo* (zob.). Przejściowa n. msc. *Chlebówek* to n. relacyjna z suf. *-ek*, ponowiona z n. msc.

Chlebowo. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost średniem. ap. *Sasse* (jw.) z ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», «ogrodzenie z krzaków», «plot», «obwarowanie».

+**CHOCIĘTÓWKO**, nieistniejąca msc., gm. Łobez, 5 G, *Kociętówko*, *Neu Kotentow* 1951 R 35, *Chociętówko* Wykaz 37, przejściowa n. msc. *Kociętówko* Maz 101. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczną - słowotwórczą n. niem.; suf. *-k-* zastąpił człon *neu* «nowy». N. niem. to n. relacyjna z członem dyferencyjnym *neu* «nowy» dodanym dla odróżnienia od msc. *Alt Kotentow*, dziś *Chociętowo*.

CHOCIWEL, miasto, siedziba gminy, 3 E, *Vriyenwald* 1321 PU VI 82, *Vrienwolde* 1321 PU VI 84, *Vredenwold* 1326 PU VII 70, *Fredenwolde* 1334 PU VIII 369, *Frienwolde* 1618 Lub, 1633 Pis, 1654 d' Abe, *Freienwalde* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Chociwel*, *Freienwalde* 1951 R 35, *Chociwel* Mp25, Wykaz 13, przejściowa n. msc. *Chociwól* Maz 101. - Etym.: n. wieloznaczna. KUNM zrekonstruowała n. msc. jako *Chociwel* na podst. zapisów dotyczących jeziora: *Kutzawil* z 1338 r. w PU X 248 i *Kotzawil* z 1338 r. w RCDB A XVIII 111. Wg Rosponda 53 jest to n. top. od podst. *kot-* (por. ap. kotki «bazie» i *kocanka* «roślina zielona lub półkrzew z rodziny złożonych, *Helichrysum*» SJP I 945). Rospond 53 informuje również, że „teoretycznie możliwe byłoby przypuszczenie, że jest to n. dzierz. na *-je*: *Chotiv-je*”. Wg HEB 84 zapisy z 1338 r. dopuszczają również inną interpretację - jako n. kult., złożenie dniem. ap. *kote*, niem. *Kot(e)* «chata, chalupa» i ap. *Villa* «willa», por. łac. ap. *villa* «folwark, dom wiejski». Wcześniej n. niem. kult., zrost średniem. adi. *vri*, *vrig*, niem. *frei* «wolny» z średniem. ap. *wolt*, niem. *Wald* «las».

CHOCIWELEK, wś, gm. *Chociwel*, 3 E, *Chociwel-Wieś*, *Freienwalde Gut* 1951 R 35, *Chociwelek* Mp25, Wykaz 13. - Etym.: n. relacyjna utworzona suf. *-ek* od n. msc. *Chociwel* (zob.). Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Freienwalde* (dziś *Chociwel*) z ap. *Gut* «majątek».

CHWARSTNO, wś, gm. Węgorzyno, 4 F, *Horst* 1618 Lub, 1633 Pis, 1654 d' Abe, 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Chwarstno*, *Horst* 1951 R 38, *Chwarstno* Mp25, Wykaz 73, przejściowa n. msc. *Niechorz* Maz 102. - Etym.: współczesna n. pol. jest substytucją fonetyczną z adaptacją słowotwórczą n. niem., por. ap. *Horst* «gniazdo drapieżnych ptaków», «zarośla», z adideacją do *chworst* «chrust, badył, krzak» Brückner 185. Przejściowa n. msc. *Niechorz* to n. relacyjna, przeniesiona z n. msc. w woj. kujawsko - pomorskim, Spis 738. Wcześniej n. niem. top., prym. od ap. *Horst*.

+**CICHOWO**, nieistniejąca msc., gm. Łobez, 4 G, *Cichowo*, *Birkheide* 1951 R 38, *Cichowo* Wykaz 37. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-owo* od n. osob. *Cich* SSNO I 361 (: *Cichorad* Malec I 75). Wcześniej n. niem. top., złożenie ap. *Birke* «brzoza» z ap. *Heide* «puszcza», «pustkowie», «wrzosowisko».

+**CIECHOCIN**, fundamenty nieistniejącego zabudowania 1,5 km na pd. - wsch. od msc. Podlipce, gm. Węgorzyno, 4 F, *Ciechocin*, *Jakobsthal* 1951 R 38, *Ciechocin* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-in* od n. osob. *Ciechota* SSNO I 364.

Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Jakob* z ap. *Thal* «dolina».

CIESZYNO ŁOBESKIE, przystanek kolejowy 2 km na zach. od msc. *Cieszyno*, gm. Węgorzyno, 4 F, *Cieszyno Łobeskie* Mp25. - Etym.: n. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Cieszyno* z adi. *lobeskie*.

+**CIOLKOWO**, nieistniejąca msc., gm. Łobez, 5 G, *Ciolkowo, Luisenhof* 1951 R 40, *Ciolkowo* Wykaz 37. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-owo* od n. osob. *Ciotek, Ciołk* SSNO I 378. Wcześniej n. niem. kult., pamiątkowa, zrost n. osob. *Luise* z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

CISEWO, wś, gm. Kobyłanka, 2 D, *Zimmermannshorst* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Cisewo, Zimmermannshorst* 1951 R 41, *Cisewo* Mp25, Wykaz 33. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudodzierz. z suf. *-ewo* od n. osob. *Cis, Cisz* SSNO I 381 (: *Cichorad Malec* II 66) albo pseudotop. z suf. *-ewo* od ap. *cis* «*Taxus baccata*». Wcześniej n. niem. dzierz., zrost ap. *Zimmermann* «cieśla» lub n. osob. z ap. *Horst* «gniazdo drapieżnych ptaków», «zarośla», «zamek».

+**CISOWNIK**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 D, *Cisownik, Lohmühle* 1951 R 41, *Cisownik* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudotop. od *cis, cisowy*, z suf. *-nik*. Może też od ap. **cisownik* «las cisowy» jak *lipnik* «las lipowy», *wierzbnik* «las wierzbowy». Wcześniej n. niem. kult., prym. od ap. *Lohmühle* «młyn do mielenie kory dębowej».

+**CISZEWO**, nieistniejąca msc., gm. Dobrzany, 4 D, *Ciszewo, Karlsruhe* 1951 R 41, *Ciszewo* Wykaz 18. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-ewo* od n. osob. *Cisz, Cis* SSNO I 381 (: *Cichorad Malec* II 66). N. można również interpretować jako kalkę II czł. n. niem., połączoną z adaptacją słowotwórczą, por. ap. «*Ruhe* «cisza, spokój», suf. *-ewo* zastąpił I czł. - n. osob. *Karl*. Wcześniej n. niem. kult. pam., zrost n. osob. *Karl* z ap. *Ruhe*.

DALNO, osada, gm. Łobez, 4 D, *Lindenfelde* 1928 Mpl, *Dalno, Lidenfelde* 1951 R 49, *Dalno* Mp 25, Wykaz 37. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-no* od n. osob. *Dal* SSNO I 451. Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Linde* «lipa» z ap. *Feld* «pole».

+**DĄBRÓWKA**, fundamenty zabudowań dawnego folwarku, 1 km na pn. od msc. Stare Węgorzynko, gm. Węgorzyno, 4 F, *Dąbrówka, Pfarrvorwerk* 1951 R 52, *Dąbrówka* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. pseudotop., prym. od ap. *dąbrówka* «zagajnik dębowy» SJPI 363. Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Pfarre* «parafia, probostwo» z ap. *Vorwerk* «folwark».

DŁUGIE, wś, gm. Chociwel, 4 E, *Langenhagen* 1618 Lub, 1633 Pis, 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Długie, Langenhagen* 1951 R 55, *Długie* Mp 25, Wykaz 13. - Etym.: n. polska jest kalką I czł. n. niem., por. adi. *lang* «długi». W II czł. n. niem. ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», «ogrodzenie z krzaków», «plot», «obwarowanie».

DŁUSKO (DOLSKO), wś, gm. Węgorzyno, 4 F, *Blanckenhagen* 1618 Lub, 1780 Schm, 1817 Cursch, *Blankenhagen* 1918 Rav, 1928 Mpl, *Dłusko, Blankenhagen* 1951 R 56, *Dłusko (Dolsko)* Wykaz 73, przejściowe n. msc. *Dolsko, Leszno* Maz 108. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. jez. *Dłusko*. W n. obocznej *Dolsko*

pom. realizacja **-/-*. Przejściowa n. msc. *Leszno* to n. relacyjna, przeniesiona z n. msc. w woj. mazowieckim, Spis 589. Wcześniej n. niem. top., zrost adi. *blank* «połyskujący, błyszczący» z ap. *Hagen* (jw.).

DOBRZANY, miasto, siedziba gminy, 4 D, *Jacobshagen* 1618 Lub, *Iacobshagen* 1633 Pis, 1654 d' Abe, 1780 Schm, *Jakobshagen* 1817 Cursch, 1918 Rav, *Jacobshagen* 1928 Mpł, *Dobrzany*, *Jakobshagen* 1951 R 58, *Dobrzany* Mp 25, Wykaz 18, przejściowe n. msc. *Dobrzaneek*, *Jakubowo* Maz 109. - Etym.: dziś n. pseudorodowa od n. osob. **Dobrzán* (: *Dobrociech* Malec II 68). Przejściowa n. msc. *Dobrzaneek* jest n. pseudodzierz. z suf. *-ek* od n. osob. **Dobrzán*. Przejściowa n. msc. *Jakubowo* jest substytucją fonetyczno - słowotwórczą n. niem., por. n. osob. *Jakob* (pol. *Jakub*) i ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», «plot», «ogrodzenie z krzaków», «obwarowanie», który zastąpiono suf. *-owo*. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Jakob* z ap. *Hagen*. Wg Rosponda 74 niem. n. msc. pochodzi od założyciela miasta *Jacoba de Gunterbercha*.

+DOBRZYŚLAW, nieistniejąca msc., gm. Dolice, 3 A, *Dobrzyślów*, *Dorotheenthal* 1951 R 59, *Dobrzyślów* Wykaz 19. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. od n. osob. *Dobrzyślów*. Wcześniej n. niem. kult., pam., zrost n. osob. *Dorothea* z ap. *Thal* «dolina».

DOLICE, wś, gm. Dobrzany, 4 D, *Constantinopel* 1780 Schm, 1817 Cursch, *Konstantinopel* 1918 Rav, *Dolice*, *Konstantinopel* 1951 R 59, *Dolice* Mp 25, Wykaz 18. - Etym.: n. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Dolice* w gm. *Dolice*. Wcześniej n. niem. relacyjna, przeniesiona z nazwy msc. *Konstantinopel*, por. *Konstantynopol* (*Stambuł*) w Turcji.

DOLNIK, przys., gm. Ińsko, 4 D, *Dolnik*, *Unter Mühle* 1951 R 59, *Dolnik* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-ik* od adi. *dolny* «znajdujący się u dołu, niżej położony» SJP I 420. Wcześniej n. niem. kult., zest. adv. *unter* «poniżej» z ap. *Mühle* «młyn».

+DOŁY, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 D, *Doły*, *Alte Ziegelei* 1951 R 60, *Doły* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudotop., plur. od ap. *dól* «jama w ziemi» SJP I 445. Wcześniej n. niem. kult. komp., zest. adi. *alte* «stara» z ap. *Ziegelei* «cegielnia».

DOMANOWO, osada, gm. Stargard, 3 D, *Friederikenhof* 1923 MpN 100, *Domanowo*, *Friederikenhof* 1951 R 60, *Domanowo* Mp25, Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-owo* od n. osob. *Doman* SSNO I 502. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Friederik* z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

DZWONOWO, wś, gm. Marianowo, 3 E, *Schonebek* 1313 PU V 90, *Schonenbech* 1333 PU VIII 252, *Schönebecke* 1618 Lub, *Schönebeck* 1780 Schm, *Schönebek* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Dzwonowo*, *Schönebeck* 1934 Koza 15, 1951 R 68, *Dzwonowo* Mp 25, Wykaz 39. - Etym.: dziś n. pseudokult. z suf. *-owo* od ap. *dzwon* «urządzenie dźwiękowe o kielichowatym kształcie, odlane ze stopu miedzi i cyny» SJP I 510. Wcześniej n. niem. top., zrost śrdniem. adi. *schön(e)* «ładny» z śrdniem. ap. *beke*, wsniem. *Bach* «strumień, potok» (wieś leży nad rzeką Krępą).

GAJĘCKI ŁUG (KOLONIA NIEDŹWIEDŹ), kolonia, gm. Kobyłanka,

I D, *Gajęcki Ług*, *Gross Gelüch* 1923 MpN100, *Gross Gelüch* 1951 R 70, *Gajęcki Ług* (*Kolonia Niedźwiedź*) Wykaz 33. - Etym.: dziś n. pseudodzierz., zest. adi. od n. osob. **Gajęta*, por. pol. n. osob. *Gajek*, *Gajk* SSNO II 73 z ap. *ług II łęg* «podmokła łąka, najczęściej w dolinie rzeki» SJP II 73. N. oboczna *Kolonia Niedźwiedź* to n. relacyjna, zest. ap. *kolonia* «domy stojące za wsią» SJP I 960 z n. ponowioną z n. msc. *Niedźwiedź* (zob.). Wcześniej n. niem. komp.; w I czł. adi. *gross* «wielki», II człon niejasny.

GARDNO, wś, gm. Węgorzyno, 4 F, *Gerdshagen* 1618 Lub, 1918 Rav, *Görtzhagen* 1780 Schm, *Gardno*, *Gerdshagen* 1951 R 71, *Gardno* Mp 25, Wykaz 73, przejściowa n. msc. *Kamionka* Maz 113. - Etym.: n. polska niejednoznaczna: albo substytucja fonetyczno - słowotwórcza n. niem., por. n. osob. *Gerd* (: *Gerhard*) Gottschald 206, suf. *-no* zastąpił człon *Hagen* «krzaki cierniowe», «ogrodzenie z krzaków», «płot», «obwarowanie» albo n. utworzona od sł. ap. **gardz*. Por. Rymut SI III 87. Przejściowa n. msc. - zob. etymologię do *Kamionka*. Wcześniej n. niem. dwuznaczna: n. dzierz., zrost n. osob. *Gerd* z ap. *Hagen* (jw.) albo hybryda słowiańsko - niem. (ap. **gardz*, pol. *gród* + ap. *Hagen*).

GIŻYNEK, pd. - zach. część Stargardu, 2 D, dawniej wieś, *Giesenfelde* 1918 Rav, 1923 MpN100, *Giżynek*, *Giesenfeld* 1951 R 75, *Giżynek* Mp 25, przejściowa n. msc. Gliniany Maz 114. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczno-słowotwórczą n. niem., por. n. osob. *Giese* (Gottschald 289), suf. *-ek* zastąpił człon *Feld* «pole». Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Giese* z ap. *Feld*. Przejściowa n. msc. *Gliniany* to n. relacyjna, przeniesiona z n. msc. w woj. małopolskim, Spis 289.

+GŁOWICE, nieistniejąca msc., gm. Łobez, 5 H, *Głowice*, *Emilienhof* 1951 R 78, *Głowice* Wykaz 38. - Etym.: dziś n. pseudopatr. z suf. *-ice* od n. osob. *Głowa* SSNO II 130. Wcześniej n. niem. kult., pam., zrost n. osob. *Emilie* z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

+GNIAZDÓWKO, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Gniazdówko*, *Finkenwalde* 1951 R 79, *Gniazdówko* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-ówko* od ap. *gniazdo* «schronienie przygotowane przez ptaki lub inne zwierzęta do wylęgu i wychowania potomstwa», «siedlisko, ośrodek» SJP I 670. Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Fink* «zięba» z ap. *Wald* «las».

GOLCZEWO, osada, gm. Stargard, 2 D, *Goltzow* 1923 MpN100, *Golczewo*, *Goltzow* Vw. R 80, *Golczewo* Mp 25, Wykaz 63. Wg E. Rymara 162 msc. założył w 1821 r. właściciel Skalina *von Goltzow*. - Etym.: n. polska jest substytucją fonetyczno-słowotwórczą n. niem., por. n. osob. *Goltz*, suf. *-ewo* zastąpił człon *Vorwerk* «folwark». Wcześniej n. niem. dzierz., komp., zest. n. osob. *Goltzow* z ap. *Vorwerk* «folwark».

GOLINKA, kolonia, gm. Stargard, 3 D, *Golinka*, *Neu Gollin* 1951 R 81, *Golinka* Wykaz 63. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczno - słowotwórczą n. niem.; suf. *-k-* zastąpił człon *neu* «nowy». N. niem. to n. relacyjna, zest. adi. *neu* «nowy» z n. ponowioną z n. msc. *Gollin* (dziś *Golina*).

GOŚCISŁAW, osada, gm. Węgorzyno, 4 F, *Gościsław, Riegbbaum* 1951 R 85, *Gościsław* Mp25, Wykaz 73. - Etym.: dziś n. pseudodzierż., od n. osob. *Gościsław* SSNO II 180 (na wzór dawnych nazw z suf. *-jǫ). Wcześniej n. niem. dzierż., złożenie n. osob. *Riege* (Familiennamenbuch 250) z ap. *Baum* «drzewo».

+**GOZDOWO**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 D, *Gozdowo, Postbaum Forst* 1951 R 85, *Gozdowo* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudodzierż. z suf. -owo od n. osob. *Gozd* SSNO II 186 albo pseudotop. z suf. -owo od ap. *g(v)ozdъ, por. stpol. ap. *gozd* «las» Sławski I 329. Wcześniej n. niem. kult., zest. ap. *Post* «poczta», *Baum* «drzewo» z ap. *Forst* «las».

GÓRNIK, część wsi Ciemnik, gm. Ińsko, 4 D, *Górnik* Wykaz 29. - Etym.: n. dwuznaczna: pseudokult., prym. od ap. *górnik* albo pseudotop. z suf. -ik od adi. *górný* «położony na górze, w górnej części» SJP I 687.

GRABNICA, osada, gm. Dobrzany, 4 D, *Graibnitz* 1780 Schm, *Grabenitzfelde* 1817 Cursch, *Gräbnitzfelde* 1918 Rav, *Grabnica, Gräbnitzfelde* 1934 KozA 15, 1951 R 88, *Grabnica* Mp 25, Wykaz 18. Wg DSNMP 178 osada została założona w 1754 r. przez *Johanna Heinricha Gräbenitza*. - Etym.: n. polska jest substytucją fonetyczno - słowotwórczą n. niem., por. n. osob. *Gräbenitz*, suf. -ica zastąpił człon *Feld* «pole». Wcześniej n. niem. dzierż., złożenie n. osob. *Gräbenitz* z ap. *Feld* «pole».

GRABOWO, wsł, gm. Stargard, 2 D, *Bockholdt* 1618 Lub, *Buchholz* 1817 Cursch, 1923 MpN100, 1936 SGPP I 841, *Grabowo, Buchholz* 1934 KozA 16, 1951 R 89, *Grabowo* Mp 25, Wykaz 63. - Etym.: n. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Grabowo* w gm. Łobez. Wcześniej n. niem. top., złożenie ap. *Buche* «buk» (śrdniem. *böke*) z ap. *Holz* «drewno».

GRANICA, wsł, gm. Ińsko, 4 F, *Granica, Karlsthal* 1951 R 90, *Granica* Mp 25, Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudokult., prym. od ap. *granica* «linia oddzielająca lub zamykająca pewien określony obszar» SJP I 694. Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Karl* z ap. *Thal* «dolina».

+**GRANICZKA**, fundamenty zabudowań dawnej kolonii, 3,5 km na zach. od msc. Ginawa, gm. Węgorzyno, 5 F, *Granz* 1928 Mpl, *Graniczka, Granz* 1951 R 90, *Graniczka* Wykaz 73. Wg MGW 50 kolonia była założona przez *Paula Granza* w poł. XVIII w. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczną z adaptacją słowotwórczą n. niem., por. niem. n. osob. *Granz*, z adideacją do pol. ap. *granica* «linia zamykająca lub oddzielająca pewien obszar» SJP I 694. Wcześniej n. niem. dzierż., prym. od n. osob. *Granz*.

GRZĘDZICE, wsł, gm. Stargard, 2 D, *Seuelde* 1248 PU I 558, *Schefeld* 1618 Lub, 1633 Lub, *Seefeldt* 1780 Schm, *Seefeld* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, 1964 LorH 109, *Grzędzice, Seefeld* 1951 R 95, *Grzędzice* Mp 25, Wykaz 63. - Etym.: n. pseudodzierż. z suf. -ice od n. osob. *Grzęda* SSNO II 223. Wcześniej n. niem. top., złożenie ap. *See* «jezioro» (śrdniem. *sē*) z ap. *Feld* «pole» (śrdniem. *velt*).

GRZĘDZICE MAJĄTEK, przys. 1,5 km na pn. - zach. od msc. *Grzędzice*, gm. Stargard, 2 D, *Grzędzice Majątek* Mp 25. - Etym.: n. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Grzędzice* (zob.) z ap. *majątek* «posiadłość, własność ziemska» SJP II 91.

GRZĘDZICE STARGARDZKIE, osada kolejowa, gm. Stargard, 2 D, *Grzędzice Stargardzkie* Mp 25. - Etym.: n. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Grzędzice* (zob.) z adi. *stargardzkie*.

GRZĘDZICZKI, kolonia, gm. Stargard, 2 D, *Grzędziczki, Steineck* 1951 R 95, *Grzędziczki* Mp 25, Wykaz 63. - Etym.: dziś n. relacyjna utworzona suf. *-k-* od n. msc. *Grzędzice* (zob.). Wcześniej n. niem. dzierz. od n. osob. *Stein* (Gottschald 552).

+**GRZYBNO**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 3 D, *Grzybno, Augusthof* 1951 R 95, *Grzybno* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudodzierz. z suf. *-no* od n. osob. *Grzyb* SSNO II 224 albo pseudotop. z suf. *-no* od ap. *grzyb*. Wcześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *August* z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

+**INICA NOWOGARDZKA**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 E, *Inica Nowogardzka, Ihnazoll* 1951 R 98, *Inica Nowogardzka* Wykaz 64. - Etym.: we współczesnej n. polskiej I człon jest substytucją fonetyczno - słowotwórczą n. niem., suf. *-ica* zastąpił człon *Zoll* «cło»; w II członie adi. *nowogardzka*. Wcześniej n. niem. relacyjna, zrost n. ponowionej z n. rzeki *Ihna*, dziś *Ina* z ap. *Zoll* «cło».

ININY, osada, gm. Suchań, 3 C, *Ininy, Ihnau* 1951 R 98, *Ininy* Wykaz 66. - Etym.: dziś n. relacyjna, utworzona suf. *-iny* od n. rzeki *Ina*. Wcześniej n. niem. relacyjna od n. rzeki *Ihna*, dziś *Ina* z członem strukturalnym *-au*.

IŃSKO, miasto, siedziba gminy, 4 E, *civitas Nurenberg* 1312 PU V 75, *Niurenberg* 1335 RCDB A XVIII 105, *Nurenberg* 1350 RCDB A XVIII 124, *Norinbergk* 1618 Lub, 1633 Pis, 1654 d'Abe, *Noerenberg* 1780 Schm, *Nörienberg* 1817 Cursch, *Nörenberg* 1918 Rav, *Ińsko, Nörenberg* 1951 R 98, *Ińsko* Mp 25, Wykaz 29. - Etym.: dziś n. relacyjna z suf. *-sk-* od n. rzeki *Ina* albo relacyjna, ponowiona z n. jez. *Ińsko*. Wcześniej n. niem. relacyjna, zapewne przeniesiona z n. miasta *Nürnberg* (*Norymberga*), ta zaś od ap. *Nor*, *Nür* «skała», także «nieurodzajne, mokre miejsce na polu» + ap. *Berg* «góra». Por. Rymut SI III 532.

+**JARACZEWO**, nieistniejący folwark, gm. Dolice, 3 A, *Ferdinandshof* 1918 Rav, *Jaraczewo, Ferdinandshof* 1951 R 103, Wykaz 19. - Etym.: n. pseudodzierz. z suf. *-ewo* od n. osob. *Jaracz* SSNO II 435 (: *Jarostaw* Malec II 69). Wcześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Ferdinand* z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda». Por. E. Rymar 165.

+**KALICE**, nieistniejąca msc., gm. Marianowo, 3 D, *Friedrichssorge* 1923 MpN100, *Kalice, Friedrichssorge* 1951 R 113, *Kalice* Wykaz 39, przejściowa n. msc. *Tamarzlice* Maz 125. - Etym.: n. pseudotop. z suf. *-ice* od ap. *kal* «miejsce błotniste, zamulone» SS III 228. Przejściowa n. msc. *Tamarzlice* nadana żywiołowo, może przeniesiona? Wcześniej n. niem. kult., złożenie n. osob. *Friedrich* z ap. *Sorge* «troska».

KALĘGA, przys. gm. Kobylanka, 2 D, *Kałęga, Kählung* 1951 R 114, *Kałęga* Wykaz 33. - Etym.: n. polska jest substytucją fonetyczną n. niem., por. adi. *kählung* «łysy, goły»; tu w znaczeniu «teren pozbawiony drzew». Wcześniej n. niem. top., prym. od adi. *kählung*.

KAMIONKA, osada, gm. Chociwel, 4 E, *Glashagen* 1817 Cursch, 1918 Rav,

Kamionka, Glashagen 1951 R 116, *Kamionka Mp* 25, Wykaz 13. - Etym.: dziś n. wieloznaczna: pseudotop. prym. od ap. *kamionka* «twardy materiał ceramiczny o dużej zawartości kwarcytu» SJP I 866, a także: «rodzaj jagód leśnych z twardymi jak kamyki ziarnkami, *Rubus saxatilis*», «rodzaj kuny, *Martes foina*», «gleba kamienna» Karłowicz I 299 albo pseudokult. od ap. *kamionka* «stos kamieni», a także «naczynie gliniane» Karłowicz I 299. Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Glas* «szkło» z ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», «ogrodzenie z krzaków», «plot», «obwarowanie».

KANIA, wś, gm. Chociwiel, 3 F, *Kannenberg* 1618 Lub, 1780 Schm, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Kania Góra, Kannenberg* 1934 KozA 16, *Kania, Kannenberg* 1951 R 117, *Kania Mp* 25, Wykaz 13, przejściowa n. msc. *Kania Góra* Maz 125. - Etym.: n. polska jest substytucją fonetyczną i członu n. niem., por. ap. *Kanne* «dzbanek», z adideacją do pol. ap. *kania* «ptak drapieżny z rodziny sokołów, *Milvus*», a także grzyb jadalny «*Lepiota procera*» SJP I 870. Przejściowa n. msc. *Kania Góra* jest kalką n. niem., por. ap. *Kanne* i ap. *Berg* «góra». Wcześniej n. niem. kult., zrost ap. *Kanne* z ap. *Berg*.

+KARSTNO, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 E, *Karstno, Kertenwalde* 1951 R 120, *Karstno* Wykaz 64. - Etym.: dziś n. pseudodzierż. z suf. *-no* od n. osob. *Kars*, *Karsz* SSNO II 540 (por. pol. *karśniawy* «mańkut», *karślak* «niskie, pokrzywione drzewo» Sławski II 87). Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Kerte* (Gottschald 365) z ap. *Wald* «las».

+KARŚNO, fundamenty nieistniejącego folwarku, 2 km na zach. od msc. Brzeźniak, gm. Węgorzyno, 5 F, *Karšno, Karlshof* 1951 R 120, *Karšno* Wykaz 73. - Etym.: n. pseudodzierż. z suf. *-no* od n. osob. *Kars*, *Karsz* (etymologia jw.). Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Karl* z ap. *Hof* «dziedziniec, podwórze, zagroda».

+KARWÓWKO, nie istniejąca msc., gm. Łobez, 4 H, *Karwówko, Karow Vw.* 1951 R 121, *Karwówko* Wykaz 37. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczno - słowotwórczą n. niem., suf. *-k-* zastąpił człon *Vorwerk* «folwark». Wcześniej niem. n. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Karow*, dziś *Karwowo* z ap. *Vorwerk*.

KĘPINKA, kolonia, gm. Stargard, 2 E, *Kępinka, Neuenkamp* 1951 R 123, *Kępinka* Wykaz 64, przejściowa n. msc. *Ostrowite* Maz 127. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczno - słowotwórczą n. ziemczonej, suf. *-inka* zastąpił człon *neu* «nowy». Przejściowa n. msc. *Ostrowite* to n. pseudotop. od ap. *ostrow* «wyspa», także «miejsce nieco wzniesione, kępa na rzece, jeziorze, stawie» SS V 674. Wcześniejsza n. niem. jest hybrydą: w I czł. adi. *neu* «nowy», w II czł. ap. *kopa lub śrdniem. ap. *kempe* (por. wyjaśnienie niżej).

KĘPY, osada, gm. Marianowo, 3 E, *Uchtenhagen* 1923 MpN100, *Kępy, Uchtenhagen* 1951 R 123, *Kępy Mp* 25, Wykaz 39. - Etym.: dziś n. pseudotop., plur. od ap. *kępa* (zob. wyjaśnienie wyżej). Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Uchte* (Gottschald 580) z ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», «ogrodzenie z krzaków», «plot», «obwarowanie».

KLESZCZE, osada, gm. Ińsko, 4 E, *Kleszcze, Heinrichshöhe* 1951 R 126, *Kleszcze* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudorodowa od n. osob. *Kleszcz* SSNO III 7. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Heinrich* z ap. *Höhe* «wzgórze».

+**KNIEWO**, nieistniejąca msc., gm. Łobez, 4 G, *Kniewo, Kienbruch* 1951 R 130, *Kniewo* Wykaz 37. - Etym.: n. polska jest substytucją fonetyczno - słowotwórczą n. niem., por. ap. *Kien* «luczywo», suf. *-ewo* zastąpił człon *Bruch* «bagno». Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Kien* z ap. *Bruch*.

+**KOLNO**, nie istniejąca msc., gm. Łobez, 5 G, *Kolno, Schützen Acker* 1951 R 133, *Kolno* Wykaz 37. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z nazw licznych msc. Kolno w Polsce, zob. Spis 490. Wcześniej n. niem. top., zest. adi. *schützen* «ostłonięte» z ap. *Acker* «pole».

+**KOŁATKA**, nieistniejący młyn wodny nad Brzeźnicką Węgorzą, 2 km na wsch. od msc. Ginawa, gm. Węgorzyno, 5 F, *Kołatka, Gienow Mühle* 1951 R 133, *Kołatka* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. pseudokult. od ap. *kołatka* «to, czym się kołacze», w tym przypadku aluzja do odgłosu wydawanego przez pracujący młyn. Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Gienow* (dziś Ginawa) i ap. *Mühle* «młyn».

KOŁDRĄB, osada, gm. Łobez, 5 G, *Kołdrąb, Kupferhammer* 1951 R 133, *Kołdrąb* Wykaz 37. - Etym.: n. pseudokult., prym. od ap. *klodorąđ* «ten, który rąbie kłody». Por. n. msc. *Kołdrąb* wyjaśnioną przez Rosponda 150. Wcześniej n. niem. kult., prym. od ap. *Kupferhammer* «kuźnia, gdzie wyrabiano narzędzia z miedzi».

KOMOROWO, gajówka, gm. Dolice, *Bullenwerder* 1923 MpN100, *Komorowo, Bullenwerder* 1951 R 134, *Komorowo* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: n. wieloznaczna: pseudodzierż. z suf. *-owo* od n. osob. *Komor, Komar* SSNO III 560 albo pseudotop. od ap. *komor*, pol. *komar*. Można również interpretować tę nazwę jako pseudokult. z suf. *-owo* od ap. *komora* «izba wiejska przeznaczona do przechowywania żywności» SS III 322. Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Bulle* «byk» z ap. *Werder* «wyspa», «kępa».

KOWALE, przys., gm. Węgorzyno, 4 F, 2 km na pd. - zach. od msc. Podlipce, *Kowale, Althütte* 1951 R 141, *Kowale* Mp 25, Wykaz 73. - Etym.: dziś n. pseudosłużebna od ap. *kowal* «rzemieślnik wykuwający w kuźni przedmioty z żelaza» SJP I 1030. Wcześniej n. niem. kult., złożenie adi. *alt* «stary» i ap. *Hütte* «chata, szałas».

+**KOZIA GÓRA**, nie istniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Kozia Góra, Ziegenberg* 1951 R 142, *Kozia Góra* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. góry. Wcześniej n. niem. relacyjna, ponowiona z n. góry.

KRAPIEL, osada, gm. Stargard, 3 C, *Schöneberge* 1618 Lub, *Schöneberg* 1633 Pis, 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Krapiel, Schönberg* 1951 R 144, *Krapiel* Mp 25, Wykaz 63. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. rzeki. Wcześniej n. niem. top., złożenie (wcześniej zrost) adi. *schön* «ładny» z ap. *Berg* «góra».

+**KRUSZYCA**, nieistniejąca msc., gm. Suchań, 3 C, *Kruszyca, Haselbruch* 1951 R 147, *Kruszyca* Wykaz 66. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-ica* od gw. ap. *krusza*

«roślina, *Frangula almus*», ogpol. *grusza*. Wcześniej n. niem. top., złożenie ap. *Hasel* «leszczyna» z ap. *Bruch* «bagnio».

KRYSTYNOWO, kol., gm. Lobeż, 5 G, *Christinenhof* 1928 Mpl, *Krystynowo* Mp 25. - Etym.: n. pol. jest kalką n. niem., połączoną z adaptacją słowotwórczą: suf. *-owo* zastąpił czł. II - ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda». Wcześniej n. niem. kult. pam., zrost n. osob. *Christine* z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

KRZYWIEC, osada, gm. Marianowo, 3 E, *Krzywiec*, *Alt Stadt* 1951 R 149, *Krzywiec* Mp 25, Wykaz 39, przejściowa n. msc. *Stare Miasto* Maz 136. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudotop. z suf. *-ec* od adi. *krzywy* «wygięty, powyginany, nieprosty» SJP II 1070 albo pseudodzierż. od n. osob. *Krzywiec* SSNO III 177. Przejściowa n. msc. jest kalką n. niem., por. adi. *alt* «stary» i ap. *Stadt* «miasto». Wcześniej n. niem. kult., zest. adi. *alt* z ap. *Stadt*.

KRZYWNICA, wś, gm. Stara Dąbrowa, 3 E, *Uchtenhagen* 1618 Lub, 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Krzywnica*, *Uchtenhagen* 1951 R 150, *Krzywnica* Mp 25, Wykaz 61, przejściowa n. msc. *Krzywnica* Maz 137. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-nica* od adi. *krzywy* (jw.). Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Uchte* (: Gottschald 580) z ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», «ogrodzenie z krzaków», «plot», «obwarowanie».

LESIĘCINEK, osada leśna nad Brzeźnicką Węgorzą, pozostałość dawnego młyna wodnego, gm. Węgorzyno, 4 G, *Lessenthiner Mühle* 1991 MGW 60, *Lesięcinek* Wykaz 83. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczno - słowotwórczą n. niem.; suf. *-ek* zastąpił człon *Mühle* «młyn». Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. adi. od n. msc. *Lessenthin* (dziś *Lesięcin*) z ap. *Mühle*.

+**LESZCZYNY**, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Leszczyny*, *Joachimsthal* 1951 R 159, *Leszczyny* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop., plur. od ap. *leszczyna* «krzew lub drzewo z rodziny brzoźowatych, *Corylus*» SJP II 26. Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Joachim* z ap. *Thal* «dolina».

LINÓWKO, wś, gm. Ińsko, 4 E, *Klein Linichen* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, *Linówko*, *Klein Linichen* 1951 R 162, *Linówko* Mp 25, Wykaz 29, przejściowa n. msc. *Linówka* Maz 139. - Etym.: n. top. z suf. *-(ów)-ko* od ap. *lin* «ryba, *Tinca tinca*». Zapewne pierwotnie dla n. jez. leżącego w pobliżu. N. niem. z adi. *klein* «mały».

LIPKA, osada, gm. Dolice, 3 C, *Sconelinde* 1278 PU II 371, *Linden* 1302 PU IV 38, *Linde* 1618 Lub, 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, 1936 SGPP I 1209, 1964 LorH 64, *Lipka*, *Linde* 1951 R 163, *Lipka* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem. z adaptacją słowotwórczą za pomocą suf. *-k-*. Wcześniejsza n. niem. to n. top., prym. od ap. *Linde* «lipa, *Tilia*». Zapis z 1278 r. z adi. *scone* - zapewne *schön* «piękna». Por. E. Rymar 167.

LIPNIK (LIPKI), osada, gm. Stargard, 2 D, *Lindenberg* 1918 Rav, 1923 MpN100, *Lipnik*, *Lindenberg* 1951 R 164, *Lipnik (Lipki)* Wykaz 63. - Etym.: współczesna n. polska jest kalką I członu n. niem. z adaptacją słowotwórczą, por. ap. *Linde* «lipa, *Tilia*» i ap. *Berg* «góra», który zastąpiono suf. *-nik*. N. oboczna msc. *Lipki* - to kalka n. niem. z adaptacją fleksyjną. Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Linde* z ap. *Berg*.

LISOWO, wś, gm. Chociwel, 3 E, *Vossberg* 1618 Lub, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Vosberg* 1780 Schm, *Lisowo*, *Vossberg* 1934 KozA 18, 1951 R 166, *Lisowo* Mp 25, Wykaz 13. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudodzierz. z suf. -owo od n. osob. *Lis* SSNO III 267 albo pseudotop. z suf. -owo od ap. *lis* «zwierzę ssące z rodziny psów, *Vulpes*» SJP II 41. Wcześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Voss* (Gottschald 406) z ap. *Berg* «góra».

+**LUBOMYŚL**, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Lubomyśl*, *Tivoli* 1951 R 169, *Lubomyśl* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. od n. osob. *Lubomysl* (: adi. *lubz* «kochany, pożądany» Malec I 93), na wzór dawnych nazw z suf. *-jś. Wcześniejsza n. niem. *Tivoli* to n. relacyjna, przeniesiona z n. msc. we Włoszech.

LUBOŃ (ALMAZÓWKA), kolonia, gm. Stargard, 3 D, *Luboń*, *Peterhof* 1951 R 169, *Luboń (Almazówka)* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. relacyjna, przeniesiona z n. msc. w woj. wielkopolskim. N. oboczna msc. *Almazówka* to n. sztuczna. Wcześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Peter* z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

LUTKOWO, wś, gm. Dobrzany, *Rawinkel* 1618 Lub, 1633 Pis, *Rehwinkel* 1780 Schm, *Rehwikel* 1817 Cursch, *Rehwinkel* 1918 Rav, *Lutkowo*, *Rehwinkel* R 170, *Lutkowo* Mp 25, Wykaz 18, przejściowa n. msc. *Mozino* I Maz 141. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. -owo od n. osob. *Lutek* SSNO III 298. Przejściowa n. msc. *Mozino I* to n. pseudotop. z suf. -ino od ap. *mech*. Wcześniej n. niem. top., złożenie ap. *Reh* «sarna» z ap. *Winkel* «zakątek, zakamarek».

ŁĘCZÓWKA, kolonia, gm. Stara Dąbrowa, 2 E, *Lenk* 1780 Schm, *Lenz B.* 1923 MpN100, *Łęczówka*, *Lenz B.* 1951 R 174, *Łęczówka* Mp 25, Wykaz 61. - Etym.: dziś n. relacyjna, utworzona suf. -ówka od n. msc. *Łęczyca* (zob.). Wcześniej n. niem. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Lenz* (dziś *Łęczyca*), dla odróżnienia dodano skrót B., od przyimka *bei(m)* «przy, pod».

ŁĘCZYNA, osada, gm. Stara Dąbrowa, 2 E, *Łęczyna*, *Lenz-Borkenstein* 1951 R 174, *Łęczyna* Wykaz 61, przejściowa n. m. *Borkowo* Maz 142. - Etym.: n. relacyjna, utworzona suf. -ina od n. msc. *Łęczyca*. Przejściowa n. msc. to substytucja fonetyczno-słotwórcza II członu n. niem., por. n. osob. *Bork* i ap. *Stein* «kamień, skała», który zastąpiono suf. -owo. N. niem. dwuczłonowa, zestawienie n. ponowionej z n. msc. *Lenz*, dziś *Łęczyca*, n. osob. *Bork* (Gottschald 202) z ap. *Stein* «kamień».

MAŁA KANIA, kolonia, gm. Chociwel, 3 F, *Mała Kania* Mp 25, Wykaz 13. - Etym.: n. relacyjna, zest. adi. *mała* z n. ponowioną z n. msc. *Kania*.

MAŁE WĘGORZYŃKO, kolonia, gm. Węgorzyno, 4 F, *Małe Węgorzynko*, *Wangerin B Anteil* 1951 R 181, *Małe Węgorzynko* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. relacyjna, zest. adi. *małe* z nazwą utworzoną suf. -k- od n. msc. *Węgorzyno* (zob.). Wcześniej n. niem. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Wangerin* (dziś *Węgorzyno*) z określeniem odróżniającym B i ap. *Anteil* «udział», «część przypadająca».

MARIANKOWO, kolonia, gm. Marianowo, 3D, *Marienflies Kolonie* 1780 Schm, *Kol. Marienfliess* 1923 MpN100, *Mariankowo*, *Kol. Marienfliess* 1951 R 183, *Mariankowo* Wykaz 39. - Etym.: n. polska jest kalką z adaptacją słotwórczą II czł. n. niem., por. n. osob. *Marie* (pol. *Maria*); suf. -(k)-owo zastąpił ap. *Fliess* «potok».

Weześniej n. niem. relacyjna, zest. ap. *Kolonie* «kolonia» z n. ponowioną z n. msc. *Marienfluss*, dziś *Marianowo*.

+**MĄCIWODA**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 C, *Mąciwoda, Müggenkrug* 1951 R 186, *Mąciwoda* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudokult., metaforyczna od ap. *mąciwoda* «wichrzyciel, awanturnik» SJP II 128. Weześniej n. niem. kult., zrost śrdniem. ap. *mügge* «komar, mucha» z ap. *Krug* «karczma».

MESZNE, przys., gm. Łobez, 4 G, *Meszne, Wedderwill* 1951 R 186, *Meszne* Wykaz 37. - Etym.: dziś n. pseudotop. od ap. *mech* «roślina, Muscus», por. ap. *meszyna* «mech» KSJP III 140, adi. *meszny* «związany z mchem, mchem pokryty, w mech obfitujący» SS IV 182. Por. n. msc. *Mosina* wyjaśnioną przez Rosponda 234. Weześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Wedder* (Gottschald 599) z ap. *Villa* «willa».

MĘŻYKI, kolonia, gm. Stargard, 2 D, *Mężyki, Hell's Hof* 1951 R 187, *Mężyki* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudorodowa od n. osob. *Mężyk* SSNO III 446. Weześniej n. niem. top., zest. adi. *hell* «jasny» z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

MIAŁKA, osada, gm. Ińsko, 4 E, *Werderfelde* 1780 Schm, *Miałka, Werderfelde* 1951 R 187, *Miałka* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop., prym. od adi. *miałki* «plytki, niegłęboki» SS IV 191. Weześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Werder* (Gottschald 605) z ap. *Feld* «pole».

MIEDWIECKO, kolonia, gm. Kobylanka, 2 D, *Madiisee* 1918 Rav, *Miedwiecko, Madiisee* 1951 R 188, *Miedwiecko* Mp 25, Wykaz 33. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczno - słowotwórczą n niem., por. n. jeziora *Madü* (dziś *Miedwie*) i ap. *See* «jezioro», który zastąpiono suf. *-ko*. Weześniej n. niem. relacyjna, złożenie n. ponowionej z n. jez. *Madü*, dziś *Miedwie* z ap. *See*.

+**MŁODOLICE**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 D, *Młodolice, Margarethenhof* 1951 R 193, *Młodolice* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudopat. z suf. *-ice* od n. osob. *Młodola, Młodota* SSNO III 536. Weześniej n. niem. kult., pam., zrost n. osob. *Margarete* z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

MOGILICA, osada, gm. Dolice, 3 B, *Neven Hoff* 1581 Schmidt 204, *Neuhof* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1936 SGPP I 1209, *Mogilica, Neuhof* 1951 R 197, *Mogilica* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: dziś n. pseudokult. prym. od ap. *mogilica* «usypana kupa kamieni (czasem nad czyimś grobem), często służąca do określania granic posiadłości» SS IV 324. Weześniej n. niem. kult., złożenie adi. *neu* «nowy» z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

MOKRZYCA 1, osada, gm. Chociwel, 3 F, *Albertinenhof* 1918 Rav, 1923 MpN100, *Mokrzyca, Albertinenhof* 1951 R 198, *Mokrzyca* Mp 25, Wykaz 13. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-ica* od adi. *mokry*. Weześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Albert* z ap. *Hof* (jw.).

MOKRZYCA 2, pn. część msc. Stargard, dawniej wieś, 2 D, *Mokrzyca, Etabl. Torfmoor* 1951 R 198, *Mokrzyca* 1992 Plan Stargardu. - Etym.: jw. Weześniej n. niem. top., zest. verb. *etablieren* «założyć» i ap. *Torfmoor* «torfowisko».

MORAWSKO, leśniczówka, gm. Kobylanka, 1 D, *Morawsko, Grünwald Waldhaus* R 198, *Morawsko* Wykaz 33. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-sko* od

rekonstruowanego ap. **morava* «teren podmokły, trawiasty, mokradło», por. ap. *murawa*. Por. n. msc. *Morawica* wyjaśnioną przez Rosponda 233. Wcześniej n. niem. dzierz., komp., zest. adi. *grün* «zielony» i ap. *Wald* «las» z n. osob. *Waldhaus* (Gottschald 594).

MORZYCA, wś, gm. Dolice, 3 B, *Blomberge* 1618 Lub, 1633 Pis, *Blumenberg* 1780 Schm, 1918 Rav, *Blumberg* 1817 Cursch, *Morzycza*, *Blumenberg* 1951 R 198, *Morzycza* Mp25, Wykaz 19, przejściowa n. msc. *Kwiatków* Maz 150. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-ica* od rekonstruowanego ap. **morava* «teren podmokły, trawiasty, mokradło». Por. E. Rymar 170. Przejściowa n. msc. jest kalką z adaptacją słowotwórczą n. niem., por. ap. *Blume* «kwiat», suf. *-ów* zastąpił człon *Berg* «góra». Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Blume* z ap. *Berg*.

MORZYCZYN, wś, gm. Kobylanka, 2 D, *Meichhoff* 1618 Lub, *Moritzfelde* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Morzyczyn*, *Krug b. Moritzfelde* 1951 R 198, *Morzyczyn* Mp 25, Wykaz 33. - Etym.: n. polska jest substytucją fonetyczno-słowotwórczą II członu n. niem., por. n. osob. *Moritz* (Gottschald 431) i ap. *Feld* «pole», który zastąpiono suf. *-in*. Wcześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Moritz* z ap. *Feld*; później n. kult., zest. ap. *Krug* «karczma», adv. *beim* «przy, pod», n. osob. *Moritz* i ap. *Feld* «pole».

MOSKORZE, kolonia, gm. Stara Dąbrowa, 2 E, *Moskorze*, *Lenz-Ilsenhof* 1951 R 199, *Moskorze* Wykaz 61. - Etym.: dziś n. relacyjna, utworzona od n. msc. *Moskorzyn*. Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Lenz*, dziś *Łęczyca*, n. osob. *Ilse* z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

MOTANIEC, wś, gm. Kobylanka, 1D, *Spaldingsfelde* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Motaniec*, *Spaldingsfelde* 1934 KozA 19, 1951 R 199, *Motaniec* Mp 25, Wykaz 33, przejściowa n. msc. *Krzyżowce* Maz 150. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudodzierz. z suf. *-aniec* od n. osob. *Mota* SSNO III 563 albo pseudokult. od *motać* «kręcić, wicherzyć» SJP II 216. Przejściowa n. msc. *Krzyżowce* to prawdopodobnie n. relacyjna, przeniesiona z n. innej msc. w Polsce, por. msc. *Krzyżowice*, *Krzyżowiec*, Spis 560. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Spalding* (Gottschald 545) z ap. *Feld* «pole».

MROCZEŃ, pd. - wsch. część msc. Stargard, 2 D, dawniej wieś, *Mexiko* 1923 MpN100, *Mroczeń*, *Mexiko* 1951 R 200, *Mroczeń* 1992 Plan Stargardu. - Etym.: dziś n. pseudotop. od ap. *mrok* «szarość, zmierzch» SJP II 223. Wcześniejsza n. niem. *Mexico* jest n. relacyjną, przeniesioną z n. państwa w Ameryce.

NIEDŹWIEDŹ, wś, gm. Kobylanka, 1 D, *Bahrenbruch* 1817 Cursch, *Barenbruch* 1918 Rav, 1923 MpN100, *Niedźwiedź*, *Barenbruch* 1951 KozA 19, 1951 R 205, *Niedźwiedź* Mp25, Wykaz 33, przejściowa n. msc. *Niedźwiada* Maz 153. - Etym.: n. polska jest kalką I członu n. niem., por. *Bär* «niedźwiedź». Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Bär* z ap. *Bruch* «bagno».

NIERYBNO, osada, gm. Ińsko, 5 E, *Nierybno*, *Ruhleben* 1951 R 207, *Nierybno* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-no* od adi. *nierybny* «nie obfitujący w ryby». Wcześniej n. niem. top., złożenie adi. *ruhig* «spokojny, cichy» z adi. *lieb*

«miły, zachęcający do osiedlenia się».

NOSOWO, wś, gm. Suchań, 4 C, *Gunthersberg* 1618 Lub, *Güntensberg* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, *Nosowo*, *Güntersberg* 1951 R 208, *Nosowo* Mp25, Wykaz 66. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-owo* od n. osob. *Nos* SSNO IV 73. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Günter* (Familiennamenbuch 125) z ap. *Berg* «góra».

+NOSÓWKO, nieistniejąca msc., gm. Suchań, 4 C, *Nosówko*, *Günthersberger Mühle* 1951 R 208, *Nosówko* Wykaz 66. - Etym.: dziś n. relacyjna, utworzona suf. *-k-* od n. msc. *Nosowo* (zob.). Wcześniej n. niem. relacyjna, komp., zest. adi. od n. msc. *Güntersberg* (dziś *Nosowo*) z ap. *Mühle* «młyn».

OGNICA, wś, gm. Dobrzany, 4 D, *Stolzenhage* 1618 Lub, *Stolzenhagen* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, *Ognica*, *Stolzenhagen* 1951 R 219, *Ognica* Mp25, Wykaz 18. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. rzeki *Ognica*. Wcześniej n. niem. top., zrost adi. *stolz* «wyniosły» z ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», «plot», obwarowanie'.

OKOLE, osada, gm. Dobrzany, 4 D, *Okole*, *Wokuhl F.* 1951 R 220, 156, *Wokuhl* 1964 LorH, *Okole* Mp25, Wykaz 18, przejściowa n. msc. *Okunie* Maz 139. - Etym.: n. współczesna i przejściowa to n. relacyjne, ponowione z n. jeziora *Okole II Okunie*. N. niem. to n. relacyjna, ponowiona z n. jez. *Wokuhl*, dziś *Okole*.

+OLESZNA, nieistniejąca msc., gm. Kobylanka, 1 D, *Oleszna*, *Henningsholm* 1951 R 221, *Oleszna* Wykaz 33, przejściowa n. msc. *Różanka* Maz 157. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-na* od ap. *olsza*, *olcha* «drzewo, *Alnus*», z wstawionym *-e-*. Przejściowa n. msc. *Różanka* to n. relacyjna, przeniesiona z n. licznych msc. w Polsce, por. Spis 982. Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Henning* «kogut» z ap. *Holm* «żerdź poręczy, poprzeczka».

OMIĘCIN, osada, gm. Stargard, 3 D, *Omięcin*, *Wald Mühle* 1951 R 223, *Omięcin* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. relacyjna, przeniesiona z n. msc. w woj. mazowieckim, Spis 787. Wcześniej n. niem. kult., zest. ap. *Wald* «las» z ap. *Mühle* «młyn».

+ORZECHY, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Orzechy*, *Dingelsberg* 1951 R 224, *Orzechy* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop., prym., plur. od ap. *orzech* «rodzaj suchego owocu» SJP II 544. Wcześniej n. niem. kult., zrost ap. *Ding* «germańskie zgromadzenie ludowe (sądowe)» z ap. *Berg* «góra».

+ORZESZKI, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Orzeszki*, *Hasselhof* 1951 R 224, *Orzeszki* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. relacyjna, utworzona suf. *-k-* od n. msc. *Orzechy* (zob.). Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Hasel* «leszczyna» z ap. *Hof* «dwór», «dziedziniec», «zagroda».

+OSTROWIE, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Ostrowie*, *Klausburg* 1951 R 227, *Ostrowie* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop. od ap. *ostrów* «wyspa», także «miejsce nieco wzniesione porośłe trawą, kępa na rzece, jeziorze, stawie» SS V 674. Wcześniej n. niem. kult., pam., złożenie n. osob. *Klaus* z ap. *Burg* «zamek».

+OSTROWITKO, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Ostrowitko*, *Ziegelwerder* 1951 R 227, *Ostrowitko* Wykaz 29. - Etym.: n. polska jest kalką II członu n. niem.

z adaptacją słowotwórczą przy pomocy suf. *-ko*, por. ap. *Werder* «wyspa, ostrów». Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Ziegel* «cegła» z ap. *Werder* «ostrów».

OŚWINO, wsł, gm. Chociwel, 4 F, *Marienhagen* 1780 Schm, 1918 Rav, *Oświno*, *Marienhagen* 1951 R 229, *Oświno* Mp25, Wykaz 13, przejściowa n. msc. *Oświn* Maz 159. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-ino* od ap. **oswa* (pie. **akva* «woda»). Wcześniej n. niem. kult., pam., zrost n. osob. *Marie* z ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», «ogrodzenie z krzaków», «plot», «obwarowanie».

+PARZYGNAT, nieistniejąca msc., gm. Marianowo, 3 D, *Parzygnat*, *Sandkrug* 1951 R 232, *Parzygnat* Wykaz 39. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. od n. osob. o charakterze przezwiskowym *Parzygnat*. Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Sand* «piasek» z ap. *Krug* «karczma».

+PIASZCZYSTE, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Piaszczyste*, *Pietschenberg* 1951 R 236, *Piaszczyste* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop. od adi. *piaszczysty* «pokryty piaskiem, obfitujący w piasek» SJP II 647. Wcześniej n. niem. kult., złożenie verb. *pietschen* «pić, ucztować» z ap. *Berg* «góra».

+PIASZNO, nieistniejąca msc., gm. Stara Dąbrowa, 2 E, *Piaszno*, *Ludwigsfrei* 1951 R 236, *Piaszno* Wykaz 61, przejściowa n. m. *Ludwikowo* Maz 162. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-no* od ap. *piasek* «luźna skała osadowa złożona z drobnych ziaren» SJP II 645. Przejściowa n. msc. *Ludwikowo* jest kalką I czł. n. niem., z adaptacją słowotwórczą, por. n. osob. *Ludwig*, pol. *Ludwik* i adi. *frei* «wolny», który zastąpiono suf. *-owo*. Wcześniej n. niem. kult., pam., zrost n. osob. *Ludwig* z adi. *frei*.

PIAŚNIK (KOLONIA GÓRNA), wsł, gm. Stargard, 2 D, *Piaśnik*, *Neuhof* Vw. 1951 R 236, *Piaśnik* Mp25, Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-nik* od ap. *piasek*. N. oboczna msc. *Kolonia Górna* to zest. z I czł. kult. kolonia «domy stojące za wsią» SJP I 960 i z II czł. top. od adi. *górna* «wysoko położona». Wcześniej n. niem. kult., zest. z I czł. *Neuhof* (por. adi. *neu* «nowy» i ap. *Hof* «dziedziniec, dwór, zagroda») i z II czł. od ap. *Vorwerk* «folwark».

PIECZONKA, przys., gm. Chociwel, 4 E, *Pieczonka*, *Krug* 1951 R 237, *Pieczonka* Wykaz 13. - Etym.: dziś n. pseudodzierz., prym. od n. osob. *Pieczonka* SSNO IV 232. Wcześniej n. niem. kult., prym. od ap. *Krug* «karczma».

PILCHÓWKO (PILICHÓWKO), osada, gm. Węgorzyno, 5 F, *Pilichówko*, *Polchow Anteil* 1951 R 239, *Pilchówko*, *Pilichówko* Wykaz 73, przejściowa n. msc. *Polchówko* Maz 163. - Etym.: dziś n. relacyjna, utworzona suf. *-k-* od n. msc. *Pilichowo* (zob. *Polchowo*). Przejściowa n. msc. *Polchówko* jest substytucją fonetyczno-słowotwórczą n. niem., suf. *-ówko* zastąpił człon *Anteil* «udział». Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Polchow* (dziś *Polchowo*) i ap. *Anteil* «udział».

+PŁAWNICA, ślady po zabudowaniach nieistniejącej już wsi, 1,5 km na pd. od msc. Dłusko, gm. Węgorzyno, 4 F, *Pławnica*, *Neubuchholz* 1951 R 242. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudokult., prym. od ap. *pławnica* «wielka sieć rybacka» KSJP IV 255 albo pseudodzierz. z suf. *-ica* od n. osob. **Pławnota* (por. pol. n. osob. *Pławiec* SSNO IV 290). Wcześniej n. niem. top., złożenie adi. *neu* «nowy», ap. *Buche* «buk»

z ap. *Holz* «drzewo».

PŁĄTKOWO, kolonia, gm. Chociwel, 4 E, *Plątkowo, Friedrichsthal* Maz 163, *Plątkowo* Wykaz 13. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-owo* od n. osob. **Plątek*. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Friedrich* z ap. *Thal* «dolina».

PŁOSZKOWO, osada, gm. Dolice, 3 A, *Ludolphshof* 1817 Cursch, 1918 Rav, *Płoszkowo, Ludolphshof* 1951 R 243, *Płoszkowo* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-owo* od n. osob. *Płosz, Płoszek* SSNO IV 293. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Ludolph* z ap. *Hof* «dwór, zagroda, dziedziniec». Wg E. Rymara 173 msc. powstała w 1803 r. z inicjatywy F. W. *Ludolfa von Wulsen* i była jego własnością.

PODLESIE, część wsi Sowno, gm. Stargard, 2 E, *Fritrichsswald* 1618 Lub, *Fridrichswalde* 1918 Rav, 1923 MpN100, *Podlesie, Friedrichswalde* 1951 R 245, *Podlesie* Mp25, Wykaz 64. - Etym.: dziś n. pseudotop. od wyr. przyimk. *pod lasem*. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Friedrich* i ap. *Wald* «las».

PODLIPCE, osada, gm. Węgorzyno, 4 F, *Piepstock* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1928 Mpl, *Podlipce, Piepstock* 1951 R 246, *Podlipce* Mp25, Wykaz 73, przejściowa n. msc. *Zdziechów* Maz 165. - Etym.: dziś n. pseudotop. od wyr. przyimk. *pod lipami*. Przejściowa n. msc. *Zdziechów* to n. przeniesiona z n. licznych msc. w Polsce, por. Spis 1350. Wcześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Pieper, Piepke* (Familiennamenbuch 226) z ap. *Stock* «kij», «laska».

PODŁĘCZE, osada, gm. Suchań, 4 C, *Podłęczce, Lenzhof* 1951 R 246, *Podłęczce* Wykaz 66. - Etym.: dziś n. pseudotop. od wyr. przyimk. *pod łęgiem* (łęg «łąka wśród pól» Sychta III 29, ogpól. *łęg* «podmokła łąka najczęściej w dolinie rzeki, porośnięta czasem krzewami» SJP II 73). Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Lenz* «wiosna» z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

+POGÓRZE, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Pogórze, Karlsberg* 1951 R 247, *Pogórze* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop. od wyr. przyimk. *po górach*. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Karl* z ap. *Berg* «góra».

POLAKOWO, osada, gm., Łobez, 5 G, *Polakowo, Dieckborn* 1951 R 248, *Polakowo* Wykaz 37. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-owo* od n. osob. *Polak* SSNO IV 308. Wcześniej n. niem. top., złożenie adi. *dick* «gruby, gęsty, nabrzmiały» z ap. *Born* «źródło, zdrój».

POMORZANY, kolonia, gm. Łobez, 5 G, *Pomorzany, Pommersches Holz* 1951 R 250, *Pomorzany* Wykaz 37. - Etym.: dziś n. pseudoetniczna, utworzona przez KUNM na wzór innych tego typu nazw na Pomorzu. Wcześniej n. niem. top., zest. adi. *pommersches* «pomorski» z ap. *Holz* «drzewo».

PORADZ, wś, gm. Łobez, 5 H, *Mulendorf* 1618 Lub, *Mühlendorf* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1928 Mpl, *Poradz, Poratz* 1934 KozA 20, *Poradz, Mühlendorf* 1951 R 251, *Poradz* Mp25, Wykaz 37. - Etym.: n. niejasna. Może top. od wyr. przyimk. *po Radzu*, w znaczeniu «teren niegdyś należący do *Radza*» (**Radjъ*, pol. *Radz*, por. liczne nazwy osob. z podstawą *rad* «wesół»)? Wcześniej n. niem. kult., zrost ap. *Mühle* «młyn» z ap. *Dorf* «wieś».

POWALICE, kolonia, gm. Ińsko, 4 E, *Powalice, Karlshof* 1951 R 25, *Powalice* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudopatroniczna z suf. *-ice* od n. osob. *Powala* SSNO IV 333. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Karl* z ap. *Hof* «dwór, zagroda, dziedziniec».

+**PRZERĄB**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 3 D, *Heidfeld* 1923 MpN100, *Przerąb, Heidfeld* 1951 R 257, *Przerąb* Mp25, Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudokult., prym. od ap. *przerąb* «przetrzebiony, częściowo wyrąbany las» SJP II 1000. Wcześniej n. niem. top., złożenie ap. *Heide* «puszcza» i ap. *Feld* «pole».

PRZEWŁOKI, wś, gm. Dolice, 2 C, *Heinrichsthal* 1890 MSW, 1923 MpN100, *Przewłoki, Heinrichsthal* 1951 R 258, *Przewłoki* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudorodowa od n. osob. *Przewłoka* SSNO IV 374 albo pseudotop. od ap. *przewłoka* «miejsce przeciągania łodzi z jednej rzeki do drugiej» SS VII 202. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Heinrich* z ap. *Thal* «dolina». Wg E. Rymara 175 właścicielem msc. w końcu XIX w. był *Heinrich Nagel*.

PRZYBORZE, wś, gm. Łobez, 4 H, *Piepenhagen* 1918 Rav, 1928 Mpl, *Przyborze, Piepiennhagen* 1951 R 259, *Przyborze* Mp25, Wykaz 37, przejściowa n. msc. *Perzyce* Maz 169. - Etym.: dziś n. pseudotop. od wyr. przyimk. *przy borze*. Przejściowa n. msc. *Perzyce* to n. relacyjna, ponowiona z n. msc. w woj. wielkopolskim, por. Spis 297. Wcześniej n. niem. top., zrost verb. *piepen* «piszczeć, kwilić» z ap. *Hagen* «krzaki».

PRZYTONEK, przys., gm. Węgorzyno, 5 F, *Przytonek, Klaushagen Kolonie* 1951 R 261, *Przytonek* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. relacyjna, utworzona suf. *-ek* od n. msc. *Przytoń* (zob.). Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Klaushagen*, dziś *Przytoń* z ap. *Kolonie* «kolonia».

PRZYTOŃ, wś, gm. Węgorzyno, 5 F, *Clawshagen* 1618 Lub, 1817 Cursch, *Klaushagen* 1780 Schm, 1918 Rav, 1928 Mpl, *Przytoń, Klaushagen* 1951 R 261, *Przytoń* Mp25, Wykaz 73, przejściowa n. msc. *Klauszewo, Klauszewo* Maz 169. - Etym.: dziś n. pseudotop. od wyr. przyimk. *przy toni*. Przejściowe n. msc. *Klauszewo, Klauszewo* są substytucjami fonetyczno-słowotwórczymi n. niem., por. n. osob. *Klaus*, suf. *-ewo* zastąpił człon *Hagen*. Wcześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Klaus* z ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», 'zarośla', «ogrodzenie z krzaków».

+**PSTROWO**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 E, *Pstrowo, Peterhof* 1951 R 261, *Pstrowo* Wykaz 64. - Etym. dziś n. pseudotop. z suf. *-owo* od adi. *pstry* «odznaczający się różnaitością barw» SJP II 1069. Wcześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Peter* z ap. *Hof* «dziedziniec, dwór, zagroda».

+**RACISŁAW**, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Racisław, Arnsberg* 1951 R 264, *Racisław* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. od n. osob. *Racisław* SSNO IV 414 (na wzór starych nazw z suf. **-jъ*). Wcześniej n. niem. relacyjna, przeniesiona z n. msc. w Niemczech.

+**RACZKOWO**, nieistniejąca msc., gm. Węgorzyno, 4 G, *Raczkowo, Stuthagen* 1951 R 264, *Raczkowo* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudodzierz. z suf. *-owo* od n. osob. *Raczek* SSNO IV 415 albo pseudotop. z suf. *-owo* od ap. *raczek*

«rak, Astacus». Wcześniej n. niem. top., złożenie ap. *Stute* «kobyła, klacz» z ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», «ogrodzenie z krzaków cierniowych», «plot», «obwarowanie», «miejsce ogrodzone».

+RADOMYŚL, nieistniejąca msc., gm. Chociwel, 3 E, *Radomyśl, Albertshof* 1951 R 266, *Radomyśl* Wykaz 13. - Etym.: dziś n. pseudodzierż. od n. osob. *Radomyśl* na wzór dawnych nazw z suf. *-jъ. Wcześniej n. niem. dzierż., złożenie n. osob. *Albert* z ap. *Hof* «dwór, zagroda, dziedziniec».

RADZISZEWO, wś, gm. Stargard, 2 C, *Schneidersfelde* 1918 Rav, 1923 MpN100, *Radziszewo, Schneidersfelde* 1951 R 267, *Radziszewo* Mp25, Wykaz 64. - Etym.: dziś n. pseudodzierż. z suf. -ewo od n. osob. *Radz, Radziej* SSNO IV 430; por. liczne n. osob. z podstawą *rad* «wesół». Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Schneider* (Gottschald 521) z ap. *Feld* «pole». Wg E. Rymara 176 msc. właścicielem msc. był A. *Schneider*.

+ROBNO, nieistniejąca msc., gm. Suchań, 3 C, *Robno, Robenthal* 1951 R 271, *Robno* Wykaz 66. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczno-słowotwórczą n. niem., suf. -no zastąpił człon *Thal* «dolina». Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Robe*, por. n. osob. *Robel, Rober* (Gottschald 491) z ap. *Thal*.

ROKICICE, osada, gm. Stara Dąbrowa, 3 E, *Neumühl* 1918 Rav, *Rokicice, Neumühl* 1951 R 272, *Rokicice* Mp25, Wykaz 61, przejściowa n. msc. *Nowy Młyn* Maz 175. - Etym.: n. dwuznaczna: pseudopatr. z suf. -ice od n. osob. *Rokita* SSNO albo pseudotop. z suf. -ice od ap. *rokita* «wierzba rokita, *Salix rosmanifolia*» SS VII 495. Przejściowa n. msc. *Nowy Młyn* jest kalką wcześniejszej n. niem., por. adi. *neu* «nowy» i ap. *Mühle* «młyn». N. niem. kult., złożenie adi. *neu* z ap. *Mühle*.

+RÓWNIA (+RÓWNE), nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 5 E, *Równia, Rafenhagen* 1951 R 276, *Równia, Równe* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop., prym. od ap. *równia* «teren płaski, równina» SJP III 135. Oboczna n. msc. +*Równe* to n. pseudotop., prym. od ap. *równe* «równy teren, gładka powierzchnia» SJP III 138. Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Raffe* (Gottschald 477) z ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», «ogrodzenie z krzaków», «plot», «obwarowanie».

+RUDNA, nieistniejąca msc., gm. Łobez, 5 G, *Rudna, Wilhelmshof* 1951 R 278, *Rudna* Wykaz 37. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. -na od ap. *ruda* «bagnisko», «bagnisko z rudą żelazną łąkową», także «czerwona ziemia» Brückner 467. Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Wilhelm* z ap. *Hof* «dziedziniec, dwór, zagroda».

RUNOWO POMORSKIE, osada, gm. Węgorzyno, 4 F, *Ruhnów* 1918 Rav, *Bhf. Ruhnów* 1928 Mpl, *Runowo Pomorskie* Mp25, Wykaz 73. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Runowo*. Człon *pomorskie* dodano dla odróżnienia od *Runowa*. Wcześniejsza n. niem. to n. relacyjna, zest. ap. *Bahnhof* «dworzec» z n. ponowioną z n. msc. *Ruhnów* (dziś *Runowo*).

+RYBCZYNO, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 C, *Rybczyno, Seehof* 1951 R 280, *Rybczyno* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. -ino od ap. *ryba*. Wcześniej n. niem. top., złożenie ap. *See* «jezioro» z ap. *Hof* «dwór, dziedziniec, zagroda».

SARNIKIERZ, wś, gm. Węgorzyno, 4 E, *Dorotheenthal* 1928 Mpl, *Sarnikierz*,

Dorotheenthal 1951 R 285, *Sarnikierz* Wykaz 73, przejściowa n. msc. *Dorotowo* Maz 179. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z nazwy wzgórze *Sarnikierz*. Przejściowa n. msc. *Dorotowo* jest kalką z adaptacją słowotwórczą za pomocą suf. *-owo* n. niem., por. n. osob. *Dorothea* (pol. *Dorota*), w II czł. n. niem. ap. *Thal* «dolina» zastąpiony przez pol. sufiks. Wcześniej n. niem. kult., pam., zrost n. osob. *Dorothe* z ap. *Thal* «dolina».

SĄDÓWKO, osada, gm. Dolice, 3 B, *Sądówko, Neu Sandow Vw.* 1951 R 286, *Sądówko* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczno-słowotwórczą n. niem.; suf. *-k-* zastąpił człon *neu* «nowy». Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. adi. *neu* «nowy», n. msc. *Sandow* (dziś *Sądów*) i ap. *Vorwerk* «folwark».

SIERAKOWO, wś, gm. Dobrzany, 4 C, *Altheide* 1780 Schm, 1918 Rav, *Sierakowo, Altheide* 1951 R 289, *Sierakowo* Mp25, Wykaz 18. - Etym.: dziś n. pseudodzierż. z suf. *-owo* od n. osob. *Sirak* SSNO V 78 (: *Sirostlaw* Malec II 74, por. ap. *siry* «szary»). Wcześniej n. niem. top., złożenie adi. *alt* «stary» z ap. *Heide* «puszcza», «pustkowie», «wrzosowisko».

SITNICA, przys., gm. Węgorzyno, 4 F, *Sitnica, Idenhof* 1951 R 291, *Sitnica* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-ica* od ap. **sit*ǣ, pol. sitowie «roślina z rodziny turzycowatych, *Scirpus*» SJP III 221. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Ide* (Familiennamenbuch 151) z ap. *Hof* «dziedziniec», «dwór», «zagroda».

SIWKOWO (KOLONIA WARCHLINO), kolonia, gm. Stargard, 2 E, *Siwkowo, Heinrichshof* 1951 R 291, *Siwkowo, Kolonia Warchlino* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudodzierż. z suf. *-owo* od n. osob. *Siwek* SSNO V 83. N. oboczna msc. *Kolonia Warchlino* jest n. relacyjną, zest. ap. *kolonia* «domy stojące za wsią» SJP II 960 in. ponowionej z n. msc. *Warchlino* (zob.). Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Heinrich* z ap. *Hof* (jw.).

SKRZANY, wś, gm. Dolice, 3 A, *Friedrichshof* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1936 SGPP I 1354, *Skrzany, Friedrichshof* 1951 R 294, *Skrzany* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: dziś n. pseudorod. od n. osob. *Krzan* SSNO III 158. Dodanie nagłosowego *S-* nastąpiło drogą fałszywej dekompozycji: *z* + *Krzan* → *Skrzan* → *Skrzany*. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Friedrich* z ap. *Hof* «dwór», «zagroda», «dziedziniec». Wg E. Rymara 178 msc. założył *Otto Fryderyk von Wedel*.

SMARDYŃ, osada, gm. Dolice, 3 B, *Smardyń, Neu Hof Kol.* 1951 R 297, *Smardyń* Wykaz 19. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. rozlewiska wodnego *Smardyń* Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Neuhof*, dziś *Mogilica* z ap. *Kolonie* «kolonia».

+**SMUŻEK**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 D, *Smużek, Abdeck* 1951 R 299, *Smużek* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudotop. od ap. *smużek* «mały smug», por. smug «mały, wąski pasek łąki, rzadziej pola, lasu», także «łąka, szczególnie podmokła» SJP III 267. Wcześniej n. niem. kult., wyr. przyimk., por. *ab* «od» i *Deck* «pomost».

SOWNO, wś, gm. Stargard, 2 E, *Hinsschendorp* 1618 Lub, 1633 Pis, *Hinzendorf* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Sowno, Hinzendorf* 1951 R 302, *Sowno* Mp25, Wykaz 64, przejściowa n. msc. *Polska Wieś* Maz 186. - Etym.: dziś n. dwuznaczna:

pseudodzierż. z suf. *-no* od n. osob. *Sowa* SSNO V 151 albo pseudotop. z suf. *-no* od ap. *sowa* «Strix». Przejściowa n. msc. *Polska Wieś* to n. kult., zest. adi. *polska* i ap. *wieś*. Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Hinz* «Henryk» z ap. *Dorf* «wieś»; w zapisie na mapie Lubinusa ściągnięciem. *dorp*.

SPLAWIE, przys., gm. Chociwel, 3 E, *Splawie, Walkmühle* 1951 R 303, *Splawie* Wykaz 13. - Etym.: dziś n. pseudotop. od adi. *splawny* «nadający się do żeglugi» SJP III 291. Wcześniej n. niem. kult., prym. od ap. *Walkmühle* «folusz».

STARE WĘGORZYNO, wś, gm. Węgorzyno, 4 F, *Wangerin B.* 1928 Mpl, *Stare Węgorzyno, Wangerin* 1951 R 307, *Stare Węgorzyno* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. relacyjna, zest. adi. *stare* z nazwą utworzoną suf. *-k-* od n. msc. *Węgorzyno*. Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Wangerin* (dziś *Węgorzyno*) z członem odróżniającym *B.*

STARZYCE, osada, gm. Chociwel, 3 E, *Silbersdorf* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, 1964 LorH 111, *Starzyce, Silbersdorf* 1951 R 310, *Starzyce* Mp25, Wykaz 13. - Etym.: dziś n. pseudopatr. z suf. *-ice* od n. osob. *Starza* SSNO V 194. Wcześniej n. niem. kult., zrost ap. *Silber* «srebro» z ap. *Dorf* «wieś».

+STOISŁAW, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 D, *Stoislaw, Ludwigsthal* 1951 R 312, *Stoislaw* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudodzierż. od n. osob. *Stoislaw* SSNO V 211 (utworzona na wzór dawnych nazw z suf. **-jā*). Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Ludwig* z ap. *Thal* «dolina».

STORKOWO, wś, gm. Ińsko, 4 E, *Alt Storkow* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1928 Mpl, *Storkowo, Alt Storkow* 1934 KozA 21, *Storkowo* Mp25, Wykaz 29. - Etym.: n. polska jest substytucją fonetyczną II członu n. niem.

+STORKOWO DOLNE, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Storkowo Dolne, Neu Storkow* 1951 R 312, *Storkowo Dolne* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Storkowo*; człon *dolne* dodano dla odróżnienia od msc. *Storkowo Górne*. Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. adi. *neu* «nowy» i nazwy ponowionej z n. msc. *Storkow*, dziś *Storkowo* (zob.).

+STORKOWO GÓRNE, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Storkowo Górne, Neu Storkow Kol.* 1951 R 312, *Storkowo Górne* Wykaz 29. - Etym.: jw., tu z członem *górne*. Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. adi. *neu* «nowe», n. ponowionej z n. msc. *Storkow*, dziś *Storkowo* z ap. *Kolonie* «kolonia».

STRUMIANY, wś, gm. Stargard, 2 E, *Karlsbach Ö.* 1918 Rav, *Ober Karlsbach* 1923 MpN100, *Strumiany* Mp25, Wykaz 64, przejściowa n. msc. *Koralewo* Maz 189. - Etym.: dziś n. pseudorodowa od n. osob. **Strumian*, por. n. osob. *Strumyk* SSNO V 226. Przejściowa n. msc. *Koralewo* jest n. relacyjną, przeniesioną z n. msc. w woj. warmińsko - mazurskim, Spis 513. Wcześniej n. niem. dzierż., zest. adi. *ober* «górnny», n. osob. *Karl* z ap. *Bach* «potok».

+STRZELNO, nieistniejąca msc., gm. Dolice, 3 A, *Enckevorsthal* 1923 MpN100, *Strzelno, Enckevorsthal* 1951 R 316, *Strzelno* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: dziś n. relacyjna z suf. *-no* od n. ponowionej z n. rzeki *Strzelica* płynącej w pobliżu msc. Wcześniej n. niem. dzierż., zrost n. osob. *Enckewort* i ap. *Thal* «dolina». Wg

E. Rymara 180 msc. została założona przez *Henryka von Enckewort*.

STUDNICA, wś, gm. Ińsko, 5 E, *Grassee* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1928 Mpl, Studnica, *Alt Stüdnitz* 1934 KozA 22, *Studnica, Grassee* 1951 R 316, *Studnica* Mp25, Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudokult., prym. od ap. *studnica* «źródło, studnia» SS VIII 491. Wcześniej n. niem. top., złożenie ap. *Gras* «trawa» i ap. *See* «jezioro».

SUCHANKI, kolonia, gm. Suchań, 3 C, *Suchanki, Zachan Kol.* 1951 R 317, *Suchanki* Wykaz 66. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczno-słowotwórczą n. niem.; suf. *-k-* zastąpił człon *Kolonie* «kolonia». Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. n. ponowionej z n. msc. *Zachan*, dziś *Suchań* z ap. *Kolonie* «kolonia».

SUCHANÓWKO, wś, gm. Suchań, 3 C, *Schwanebeke* 1280 PU VII 418, *Swanenbecke* 1618 Lub, *Schwaneben* 1780 Schm, *Schwandenbeck* 1817 Cursch, 1918 Rav, *Suchanówko, Schwandenbeck* 1951 R 317, *Suchanówko* Wykaz 66. - Etym.: dziś n. relacyjna, utworzona suf. *-ówko* od n. msc. *Suchań*. Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Schwan* «łabędź» (na mapie Lubinusa średniem. *swan* «łabędź») i średniem. ap. *bēke* «struga» (wsniem. *Bach*).

SULICE, wś, gm. Węgorzyno, 4 F, *Neu Gerdshagen* 1918 Rav, *Sulice, Neu Gerdshagen* 1951 R 318, *Sulice* Mp25, Wykaz 73. - Etym.: dziś n. pseudopatr. z suf. *-ice* od n. osob. *Sulik* SSNO V 248 (: *Sulistaw* Malec II 75). Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. adi. *neu* «nowy» z n. ponowioną z n. msc. *Gerdshagen*, dziś *Gardno*.

SULINO, wś, gm. Marianowo, 3 D, *Goldbeke* 1618 Lub, 1633 Pis, *Goldbeck* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Sulino, Goldbeck* 1951 R 318, *Sulino* Mp25, Wykaz 39, przejściowa n. msc. *Głodowo* Maz 191. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-ino* od n. osob. *Sul, Suł* SSNO V 253 (: *Sulistaw* Malec II 75). Przejściowa n. msc. *Głodowo* to n. relacyjna, przeniesiona z n. innych, licznych msc. w Polsce, por. Spis 294. Wcześniej n. niem. top., złożenie adi. *gold* «złoty» i średniem. ap. *bēke* «struga».

SULKOWO (KAROLINEK), osada, gm. Stargard, 3 D, *Karolinenthal* 1928 Rav, 1923 Rav, *Sulkowo, Karolinenthal* 1951 R 319, *Sulkowo* Mp25, *Sulkowo, Krolinek* Wykaz 64. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-owo* od n. osob. *Sulek* SSNO V 256. Oboczna n. msc. *Karolinek* jest kalką z adaptacją słowotwórczą n. niem., por. n. osob. *Karoline* i ap. *Thal* «dolina», który zastąpiono suf. *-ek*. Wcześniej n. niem. kult. pam., zrost n. osob. *Karoline* z ap. *Thal*.

SZCZEPANKA, zach. część wsi Przewłoki, gm. Dolice, 2 C, *Karlsburg* 1923 MpN100, *Szczepanka, Karlsburg* 1951 R 322, *Szczepanka* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-ka* od n. osob. *Szczepan* SSNO V 284. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Karl* i ap. *Burg* «gród». Wg E. Rymara 181 przys. założony został w 1842 r. przez *Karola F. Wendeln*.

SZEMIELINO, osada, gm. Dolice, 2 B, *Schönningsthal* 1918 Rav, *Szemielino, Schönningsthal* 1951 R 324, *Szemielino* Mp25, Wykaz 20. - Etym.: dziś n. relacyjna ponowiona od n. jez. *Szemlin*. Wcześniej n. niem. top., zrost adi. *schön* «ładny» z ap. *Thal* «dolina».

ŚCIENNE, wś, gm. Ińsko, 4 E, *Segnick* 1633 Pis, *Zienecke* 1780 Schm, *Zeinicke* 1918 Rav, 1964 LorH 144, *Ścienki*, *Zeinicke* 1934 KozA 22, 1951 R 327, *Ścienne* Mp25, Wykaz 29, przejściowa n. msc. *Ścienki* Maz 194. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. jez. *Ścienne*. Przejściowa n. msc. powtórzona za KozA 22. Wcześniej n. niem. niejasna, może od n. osob. *Zein* (Gottschald 624) ?

+**ŚWIERZYN (ZWIERZYN)**, fundamenty dawnego folwarku, 2 km na pd.- zach. od msc. *Zwierzynek*, gm. Węgorzyno, 4 G, *Świerzyn*, *Schwerinshof* 1951 R 331, *Świerzyn* (*Zwierzyn*) Wykaz 74. - Etym.: n. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Zwierzynek* (z derywacją wsteczną). W nazwie obocznej mieszanie *ś* i *z*. Wg MGW 100 folwark majątku *Zwierzynek* został założony przez *Sebastiana Georga Wedla*. Wcześniej n. niem. relacyjna, zrost n. msc. *Schwerin*, dziś *Zwierzynek* (zob.) z ap. *Hof* «dwór, zagroda, dziedziniec».

+**TRAWNO**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 3 D, *Trawno*, *Meierei* 1951 R 336, *Trawno* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-no* od ap. *trawa*. Wcześniej n. niem. kult., prym. od ap. *Meierei* «folwark, gospodarstwo, zagroda, farma».

TRĄBKI MAŁE, osada, gm. Marianowo, 3 D, *Trąbki Male*, *Trampke Landes Bhf.* 1951 R 337, *Trąbki Male* Wykaz 39. - Etym.: n. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Trąbki* z członem odróżniającym *male*. Wcześniej n. niem. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Trampke* (dziś *Trąbki*) z członami odróżniającymi, por. ap. *Lände* «przystań» i ap. *Bahnhof* «dworzec».

TRZEBAWIE, wś, gm. Węgorzyno, 4 F, *Altenfliec* 1780 Schm, *Altenfliess* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1928 Mpl, *Trzebawie*, *Altenfliess* 1951 R 338, *Trzebawie* Mp25, Wykaz 73, przejściowa n. msc. *Flisowo* Maz 197. - Etym.: dziś n. pseudokult. z suf. *-awie* od ap. *trzebić* (jw.). Przejściowa n. msc. *Flisowo* to substytucja fonetyczna II członu n. niem. z adaptacją słowotwórczą, por. ap. *Fliess* «potok», suf. *-owo* zastąpił I członu nazwy - adi. *alt* «stary». Wcześniej n. top., zrost adi. *alt* z ap. *Fliess*.

TRZEBIEŃ, osada, gm. Dolice, 3 C, *Lupoldsrub* 1918 Rav, *Trzebień*, *Lupoldsrub* 1951 R 339, *Trzebień* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona od nazwy zaginionej osdy +**Trebinъ*. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Lupold*, por. n. osob. z członem *Lupp-* (Gottschald 413) z ap. *Ruhe* «cisza, spokój».

TRZESZCZYNA (USTOK), osada, gm. Łobez, 5 G, *Heinrichsfeld* 1928 Mpl, *Trzeszczyzna*, *Heinrichsfelde* 1951 R 340, *Trzeszczyzna (Ustok)* Wykaz 37, przejściowa n. msc. *Duszniki* Maz 199. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-ina* od n. osob. *Trzeszczek*, *Trzeszczko* SSNO V 482. N. oboczna msc. *Ustok* niejasna, może przeniesiona? Por. n. msc. *Ustok* w powiecie drawskim, Spis 1198. Przejściowa n. msc. *Duszniki* jest n. relacyjną, przeniesioną z n. msc. w woj. wielkopolskim (Spis 246). Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Heinrich* z ap. *Feld* «pole».

TYCHOWO, wś, gm. Stargard, 2 C, *Hansfelde* 1618 Lub, 1817 Cursch, 1923 MpN100, *Hansfeld* 1633 Pis, *Tychowo*, *Hansfelde* 1951 R 342, *Tychowo* Mp25, Wykaz 64. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. z suf. *-owo* od n. osob. *Tych* SSNO V 500. Wcześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Hans* z ap. *Feld* «pole».

+**WABNIK**, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 D, *Wabnik*, *Wobigsfelde* 1951 R 345,

Wabnik Wykaz 29. - Etym.: n. polska jest substytucją fonetyczno - słowotwórczą n. niem., por. n. osob. *Wobbe*, *Wöb(b)s* (Gottschald 615), suf. *-nik* zastąpił człon *Feld* «pole». Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. (jw.) z ap. *Feld* «pole».

WALISZEWO (KOLONIA STORKOWO), kolonia, gm. Ińsko, 5 E, *Margarethenhof* 1928 Mpl, *Waliszewo*, *Margarethenhof* 1951 R 345, *Waliszew* (Kolonia Storkowo) Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudodzierż. z suf. *-ewo* od n. osob. *Walisz* SSNO VI 12. Oboczna n. msc. *Kolonia Storkowo* jest n. relacyjną, zest. ap. kolonia «domy stojące za wsią» SJP I 960 i n. ponowionej z n. msc. *Storkowo* (zob.). Wcześniej n. niem. kult., pam., zrost n. osob. *Margarete* z ap. *Hof* «dziedziniec, dwór, zagroda».

WAPNICA, wsł, gm. Suchań, 3 C, *Ravenstein* 1618 Lub, 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, *Wapnica*, *Ravenstein* 1951 R 346, *Wapnica* Mp25, Wykaz 66, przejściowa n. msc. *Wypnica* Maz 201. - Etym.: dziś n. pseudotop. od ap. *wap(ie)nica* «lichy gatunek ziemi» KSJP VII 456. Wcześniej n. niem. dzierz., prym. od n. osob. *Ravenstein* (Gottschald 477).

+**WELDAWA**, nieistniejąca msc., gm. Węgorzyno, 4 F, *Weldawa*, *Häge* 1951 R 349, *Weldawa* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. pseudodzierż., prym. od n. osob. *Weldawa* SSNO VI 16. Wcześniej n. niem. top., prym. od ap. *Hagen* «krzaki, zarośla».

+**WĘGORSKO**, dawny młyn wodny na Brzeźnickiej Węgorzy, 1 km na pn. od msc. Brzeźniak, gm. Węgorzyno, 5 F, *Blumenheide* 1918 Rav, *Blumenheide* 1928 Mpl, *Węgorsko*, *Blumenheide* 1951 R 350, *Węgorsko* Wykaz 73. - Etym.: n. relacyjna, utworzona suf. *-sko* od n. msc. *Węgorzyno*. Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Blume* «kwiat» z ap. *Heide* «puszcza», «pustkowie», «wrzosowisko».

WIECHOWO, wsł, gm. Marianowo, 3 D, *Boke* 1492 LorH 15, 1618 Lub, 1633 Pis, *Büche* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Wiechowo*, *Büche* 1951 R 352, *Wiechowo* Mp25, Wykaz 39. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudodzierż. z suf. *-owo* od n. osob. *Wiech* SSNO VI 55 albo pseudokult. z suf. *-owo* od ap. *wiecha* «pęk słomy, siana» Brückner 614. Wcześniej n. niem. top., prym. od średniem. ap. *böke*, wsniem. *Buche* «buk».

WIELEŃ POMORSKI, wsł, gm. Chociwel, 4 F, *Vehlingsdorf* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, 1928 Mpl, *Wieleń*, *Vehlingsdorf* 1934 KozA 23, 1951 R 352, *Wieleń Pomorski* Mp25, Wykaz 13, przejściowa n. msc. *Wieluń* Maz 203. - Etym.: dziś n. relacyjna; określenie *pomorski* dodano dla odróżnienia od *Wielenia* n / *Notecią* (por. interpretację nazwy tej msc. dokonaną przez Rosponda 421). Wcześniej n. niem. relacyjna, przeniesiona z n. msc. w Niemczech.

WIELICHÓWKO, osada, gm. Kobyłanka, 1 E, *Münsterberg* 1918 Rav, 1923 MpN100, *Wielichowo* (może *Augustwalde*) 1934 KozA 23, *Wielichówko*, *Münsterberg* 1951 R 352, *Wielichówko* Wykaz 33, przejściowa n. msc. *Lipia Góra* Maz 203. - Etym.: dziś n. pseudodzierż. z suf. *-ówko* od n. osob. *Wielich* SSNO VI 59 (: *Wielisław* Malec I 77). Przejściowa n. msc. *Lipia Góra* to n. relacyjna, przeniesiona z nazw licznych msc. w Polsce, por. Spis 596. Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Münster* «katedra» i ap. *Berg* «góra».

+**WIERZBINA**, fundamenty zabudowań dawnego folwarku, 2,5 km na pn. od msc. Węgorzyno, gm. Węgorzyno, 4 F, *Wierzbina, Rüdigershof* 1951 R 355, *Wierzbina* Wykaz 73, przejściowa n. msc. *Wierzbino* Maz 203. - Etym.: dziś n. pseudotop., prym. od ap. *wierzbina* «drewno, zarośla wierzbowe» SJP III 711. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Rudi* «Rudolf» z ap. *Hof* «dziedziniec, zagroda, dwór».

WIERZCHUCICE, wś, gm. Ińsko, 4 E, *Wierzchucice, Friedrichsfelde* 1951 R 356, *Wierzchucice* Mp25, Wykaz 29, przejściowa n. msc. *Wierzchmocice* Maz 204. - Etym.: dziś n. pseudopatr. z suf. *-ice* od n. osob. *Wierzchuta* SSNO (: *Wierzhostaw*). Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Friedrich* z ap. *Feld* «pole».

WIEWIECKO, wś, gm. Węgorzyno, 5 F, *Henckenhagen* 1780 Schm, 1918 Rav, *Wiewiecko, Henckenhagen* 1951 R 356, *Wiewiecko* Mp25, Wykaz 73, przejściowa n. msc. *Zarzecze* Maz 204. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z nazwy jez. *Wiewiecko* Przejściowa n. msc. *Zarzecze* jest również n. relacyjną, przeniesioną z nazw licznych msc. w Małopolsce, por. Spis 1334 - 1335. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Henke* (Gottschild 326) z ap. *Hagen* «krzaki cierniowe», 'plot', «obwarowanie», «miejsce ogrodzone».

WINNIKI, wś, gm. Węgorzyno, 4 F, *Wining* 1618 Lub, *Wenningen* 1780 Schm, *Winingen* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1928 Mpl, *Winniki, Winingen* 1951 R 360, *Winniki* Mp25, Wykaz 74, przejściowa n. msc. *Jaźwiny* Maz 205. - Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczną n. niem., z adideacją do pol. ap. *winniki* (wg Rosponda 426 *winniki* to «miotelki używane w łaźni»). Przejściowa n. msc. *Jaźwiny* jest n. relacyjną, ponowioną z nazw licznych msc. w Polsce, por. Spis 404.

WISŁAW, przys., gm. Łobez, 5 G, *Wisław, Friedeberg* 1951 R 360, *Wisław* Wykaz 37. - Etym.: dziś n. pseudodzierz. od n. osob. *Wisław* SSNO VI 123 (utworzona na wzór dawnych nazw z suf. **-j ǫ*). Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Fried(e)* (Gottschild 270) z ap. *Berg* «góra».

WYDMUCHY, część wsi Cieszyno, gm. Węgorzyno, 4 F, Wykaz 73. - Etym.: n. top., prym. od żartobliwego ap. *wydmuchy* «miejsce odległe, gdzie dmucha wiatr».

+**WYGWIZDOWO**, pozostałość dawnego folwarku, 2 km wsch. od msc. Lesięcin, gm. Węgorzyno, 4 G, *Wygwizdowo, Elisenhof* 1951 R 371, *Wygwizdowo* MGW 60. - Etym.: dziś n. pseudotop., prym. od żartobliwego ap. *wygwizdowo* «zapadły kąt, miejsce odległe, gdzie gwizdże wiatr». Wcześniej n. niem. kult., pam., zrost n. osob. *Elise* z ap. *Hof* «dziedziniec, dwór, zagroda».

+**WYKOPKI**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 D, *Wykopki, Sandsteinwerk* 1951 R 371, *Wykopki* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudokult., prym. od ap. *wykopki* «wykopywanie ziemniaków lub innych roślin okopowych» SJP III 808. Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Sand* «piasek», ap. *Stein* «kamień» z ap. *Werk* «praca».

+**WYKOSY**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 E, *Wykosy, Ficksradung* 1951 R 371, *Wykosy* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudokult. od ap. *wykosy* «miejsca, gdzie ścięto zboże, trawę» itp., por. verb. *wykosić* SJP III 809 lub pseudorodowa od n. osob. **Wykos*. Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Fick*

(Gottschald 262) z II członem niejasnym.

+**WYRĘBY**, nieistniejąca msc., gm. Dolice, 3 C, *Klein Linde* 1923 MpN100, *Wyreby, Klein Linde* 1951 R 371, *Wyreby* Wykaz 19. - Etym.: dziś n. pseudokult. od ap. *wyreby, poręby* «obszary, na których wycięto drzewa w lesie» SJP II 822. Wcześniej n. niem. top., zest. adi. *klein* «mały» z ap. *Linde* «lipa».

ZABRODZIE, kolonia, gm. Chociwel, 3 F, *Bertheim* 1918 Rav, *Zabrodzie, Bertheim* 1951 R 374, *Zabrodzie* Mp25, Wykaz 13. - Etym.: dziś n. pseudotop., lokalizująca od wyr. przyimk. *za brodem*, por. ap. *bród* «plytkie miejsce rzeki, jeziora lub stawu, przez które można przejść lub przejechać na drugi brzeg» SJP I 202. Wcześniej n. niem. kult., pam., złożenie n. osob. *Berta* z ap. *Heim* «dom».

ZACHELMIE (CHEŁM), osada, gm. Łobez, 4 G, *Löpersdorf* 1928 Mpl, *Zachelmie, Löpersdorf* 1951 R 375, *Zachelmie (Chelm)* Wykaz 37. - Etym.: dziś n. pseudotop., lokalizująca od wyr. przyimk. *za chelmem*, por. ap. *chelm* «wzgórze». Oboczna n. msc. to n. pseudotop., prym. od ap. *chelm* «wzgórze». Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Löppe* (Gottschald 411) z ap. *Dorf* «wieś».

ZAGOŚĆ, kolonia, gm. Kobylanka, 1 D, *Zagość, Krug b. Stargard* 1951 R 375, *Zagość* Wykaz 33. - Etym.: dziś n. sztuczna, może od zagościć się? Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. ap. *Krug* «karczma» i wyrażenia przyimk. *bei(m) Stargard* «pod Stargardem».

ZAJEZIERZE, wś, gm. Łobez, 5 G, *Schonevelde* 1313 PU V 117, *Schonwalde* 1618 Lub, *Schönwalde* 1780 Schm, 1918 Rav, 1928 Mpl, 1964 Lorh 107, *Schönenwalde* 1817 Cursch, *Zajezierze, Schönwalde* 1951 R 376, *Zajezierze* Mp25, Wykaz 38, przejściowa n. msc. *Czanowo* Maz 209. - Etym.: dziś n. pseudotop., lokalizująca, od wyrażenia przyimkowego *za jeziorem*. Przejściowa n. msc. *Czanowo* to substytucja fonetyczna - słowotwórcza n. niem., suf. *-owo* zastąpił człon *Wald* «las». Wcześniej n. niem. top., złożenie adi. *schön* «ładny, piękny» z ap. *Wald* «las».

+**ZAKĘPIE**, nieistniejąca msc., gm. Chociwel, 4 F, *Zakępie, Rückwerder* 1951 R 376, *Zakępie* Wykaz 13. - Etym.: dziś n. pseudotop., lokalizująca od wyrażenia przyimkowego *za kępą*, por. ap. *kępa* «mała wyniosłość w podmokłym terenie lub wysepka na jeziorze lub rzece porośla krzewami i drzewami» SJP I 910. Wcześniej n. niem. dzierz., złożenie n. osob. *Rück* (Gottschald 495) z ap. *Werder* «wyspa, kępa».

+**ZAKŁĘSNICA**, fundamenty dawnego folwarku, 2 km na pd. - zach. do msc. Ginawa, gm. Węgorzyno, 5 E, *Zakłęsnica, Rohrburch* 1951 R 376, *Zakłęsnica* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-ica* od *zakłęsnąć* «zapaść się, osunąć się głębiej» SJP III 913. Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Rohr* «trzcina» i ap. *Burg* «zamek, warownia, miasto».

ZAKRZYCE, kolonia, gm. Łobez, 5 G, *Zakrzyce, Philipsthal* 1951 R 377, *Zakrzyce* Wykaz 37. - Etym.: dziś n. pseudotop., lokalizująca z suf. *-ice* od określenia «wieś za krzami», czyli «za krzakami». Wcześniej n. niem. dzierz., zrost n. osob. *Philipp* z ap. *Thal* «dolina».

+**ZALESZCZE**, nieistniejąca msc., gm. Stargard, 2 D, *Zaleszcze, Bienenfuhr* 1951 R 378, *Zaleszcze* Wykaz 63. - Etym.: dziś n. pseudotop., lokalizująca od wyr.

przyimk. *za leszczyną* «za laskiem leszczynowym». Wcześniej n. niem. top., zrost ap. *Biene* «pszczoła» z ap. *Furt* «bród, mielizna».

ZAŁĘCZE, osada, gm. Stara Dąbrowa, 2 E, *Załęcze*, *Lenz Gut* 1951 R 378, *Załęcze* Wykaz 61. - Etym.: dziś n. pseudotop., lokalizująca od wyr. przyimk. *za łęgiem*, por. ap. *łęg* «podmokła łąka, najczęściej w dolinie rzeki lub strumienia, często porośnięta krzewami lub wikliną» SJP II 73. Wcześniej n. niem. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Lenz*, dziś *Łęczycza* z członem odróżniającym *Gut* «majątek ziemski».

ZAOLZIE, część wsi Brudzewice, gm. Suchań, 3 D, *Zaolzie* Wykaz 66. - Etym.: n. relacyjna, przeniesiona z nazw licznych msc. w Małopolsce. Zob. Spis 1329.

ZASTAWIE, część wsi Suchanówko, gm. Suchań, 3 C, *Zastawie*, *Schwabenbecker Mühle* 1951 R 380, *Zastawie* Wykaz 66. - Etym.: dziś n. pseudotop. od wyr. przyimk. *za stawem*. Wcześniej n. niem. kult., zest. ap. *Schwan* «łabędź», średniem. ap. *bēke* (wsniem. *Bach*) «strumień, potok» z ap. *Mühle* «młyn».

+ZDROJE, niestniejąca msc., gm. Łobez, 5 G, *Zdroje*, *Spring* 1951 R 382, *Zdroje* Wykaz 37. - Etym.: n. polska jest kalką z adaptacją słowotwórczą n. niem., por. ap. *Spring* «zdrój».

+ZDUNY, fundamenty dawnej cegielni, 1 km na pn. od msc. Małe Węgorzynko, gm. Węgorzyno, 4 F, *Zduny*, *Ziegelei* 1951 R 383, *Zduny* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. dwuznaczna: pseudorodowa od n. osob. *Zdun* SSNO VI 298 lub pseudosłużebna od ap. *zdun* «rzemieślnik stawiający piece i zajmujący się ich konserwacją» SJP III 996. Wcześniej n. niem. kult., prym. od ap. *Ziegelei* «cegielnia».

ZDZISŁAWICE, kolonia, gm. Łobez, 5 H, *Zdzisławice*, *Christinenhof* 1951 R 383, *Zdzisławice* Wykaz 37, przejściowa n. msc. *Kraśnin* Maz 212. - Etym.: dziś n. pseudopatronim. z suf. *-ice* od n. osob. *Zdzisław* SSNO VI 304. Przejściowa n. msc. *Kraśnin* to n. pseudotop. z suf. *-in* od adi. *krasny* «piękny, ładny». Wcześniej n. niem. kult., pam., zrost n. osob. *Christine* z ap. *Hof* «dwór, zagroda, dziedziniec».

ZIELENIEWO, wś, gm. Kobyłanka, 2 D, *Zieleniewo*, *Grünhof* 1951 R 384, *Zieleniewo* Mp25, Wykaz 33. - Etym.: n. polska jest kalką n. niem. z adaptacją słowotwórczą, por. adi. *grün* «zielony», suf. *-ewo* zastąpił czł. *Hof* «dwór, zagroda, dziedziniec». Wcześniej n. niem. kult., złożenie adi. *grün* z ap. *Hof*.

ZIEMOMYŚL A, osada, gm. Dolice, 3 B, *Sconewerder* 1278 PU II 371, *Schonenwerder* 1283 PU II 503, *Schonwerder* 1618 Lub, 1633 Pis, *Schönwerder* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1918 Rav, *Ziemomyśl A*, *Schönwerder* 1951 R 385, *Ziemomyśl A* Mp25, Wykaz 19. - Etym.: dziś n. pseudodzierż., od n. osob. *Ziemomyśl*. Wcześniej n. niem. top., złożenie adi. *schön* «ładny» z ap. *Werder* «wyspa, kępa». Por. E. Rymar 185.

ZIEMOMYŚL B, osada, gm. Dolice, 3 B, *Ziemomyśl B* Mp25, Wykaz 20. Wg E. Rymara 185 msc. została założona w latach 1765 -1775 przez właściciela *Ziemomyśla Ch. von Blankensee*. - Etym.: n. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Ziemomyśl A* (zob.).

+ZWĄGRÓWEK (ZWĄGRÓDEK), fundamenty dawnego folwarku, 4 km na wsch. od msc. Mieszewo, gm. Węgorzyno, 4 G, *Kreuz* 1918 Rav, *Zwągrówek* (*Zwągródek*) Wykaz 74. - Etym.: n. pseudotop. z suf. *-ówek* od ap. **vogorъ*, pol.

węgorz «ryba, Anquilla», z nagłosowym z. W nazwie obocznej msc. mieszanie w i d. Wcześniej n. niem. kult., prym. od ap. *Kreuz* «krzyż».

ŹRÓDELNIA, pn. część msc. Stargard, niegdyś osada, 2 D, *Źródelnia, Klärstation* 1951 R 392, *Źródelnia* 1992 Plan Stargardu. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-nia* od ap. *źródło* «naturalny wypływ wody podziemnej na powierzchnię ziemi» SJP III 1081. Wcześniej n. niem. kult., złożenie ap. *Klar* «jasno, przejrzyste» z ap. *Station* «stacja, przystanek».

+**ŻABICE**, fragmenty zabudowań dawnej kolonii, 1,3 km na wsch. od msc. Brzeźniak, gm. Węgorzyno, 5 F, *Sabitzkathen* 1817 Cursch, 1961 LorH 102, *Żabice, Sabitz-Kathen* 1951 R 388, *Żabice* Wykaz 73. - Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z nazwy jez. *Żabice*. Wcześniej n. niem. relacyjna, zest. nazwy ponowionej z n. jez. *Sabitz* (dziś *Żabice*) z ap. *Kathe* «chata».

+**ŻELAZÓWKA**, nieistniejąca msc., gm. Ińsko, 4 E, *Żelazówka, Neuhütte* 1951 R 389, *Żelazówka* Wykaz 29. - Etym.: dziś n. pseudotop. z suf. *-ówka* od ap. *żelazo*. Wcześniej n. niem. kult., złożenie adi. *neu* «nowy» z ap. *Hütte* «chata, szalas», także «huta».

Omówienie zgromadzonego materiału

1. Nazwy niemieckie

Kolonizacja ziemi stargardzkiej sprzyjała pojawieniu się nowych osad o nazwach niemieckich już od XIII wieku. Pierwotnie były to nazwy wsi, później zaczynają pojawiać się też nazwy ich części. Pojawienie się nazw niemieckich świadczy o założeniu osady przez kolonistów niemieckich. Nazwy niemieckie mogą jednak również wiązać się ze zmianą właściciela posiadłości, nadaniem jej kościołowi czy miastu.

Duża ilość zapisanych nazw w wieku XX świadczy o późnym powstawaniu, już na gruncie niemieckim, nazw części wsi. O tym, że były to osady związane z wsiami, od których się oderwały, świadczą nazwy złożone z przymiotników odmiejscowych, bądź z nazwy miejscowej z członami dyferencyjnymi.

Zebrałam i poddałam analizie 225 nazw niemieckich. Wśród zebranych nazw są nazwy dzierżawcze: 68 (31% wszystkich nazw miejscowych), kulturowe: 63 (28%), topograficzne: 48 (21%), relacyjne: 41 (18%), niejasne: 3 (1%), hybrydy: 1 (0,5%), dwuznaczne: 1 (0,5%).

Wśród nazw topograficznych, dzierżawczych i kulturowych dominują nazwy komponowane: 149 (88%) nad prymarnymi: 19 (11%) i sekundarnymi: 1 (1%).

Najliczniejszą warstwę nazewniczą wśród nazw komponowanych tworzą nazwy z II członami: *-hagen, -dorf, -feld, -thal, -holz, -berg, -hof, -wald*. Członki te pełnią w tych nazwach funkcję strukturalną.

Wśród nazw dzierżawczych zwraca uwagę duża ilość nazw utworzonych od imion oraz nazwisk męskich, a wśród nazw kulturowych pamiątkowych od imion żeńskich.

Klasyfikacja nazw niemieckich:

I. Nazwy topograficzne (48):

A. Prymarne (7):

1. Mówiące o florze: *Büche, Horst, Hagen, Linde*;
2. Mówiące o wodzie: *Spring*;
3. Mówiące o cesze terenu, np.: *Kählung*;
4. Mówiące o podłożu: *Torfmoor*.

B. Sekundarne (1):

1. Od bazy zwierzęcej:
- z suf.: *-ing(en)*: *Beweringen*.

C. Komponowane (40):

1. Złożenia (16):

- mówiące o faunie: *Rehwinkel, Stuthagen*;
- mówiące o florze: *Birkheide, Buchholz, Haselbruch, Neubuchholz*;
- mówiące o obecności wody: *Dieckborn, Grasse, Seefeld, Seehof*;
- mówiące o kolorze obiektu: *Goldbeck*;
- mówiące o charakterystycznej cesze miejsca: *Schönberg, Schonwalde, Schönwerder*;
- wskazujące na obiekty lądowe: *Altheide, Heidfeld*.

2. Zrosty (20):

- mówiące o faunie: *Barenbruch, Bienenfuhr, Bullenwerder, Falkenberg, Finkenwalde, Henningsholm, Müggenhall*;
- mówiące o florze: *Blumenberg, Blumenheide, Hasselhof, Lindenberg, Lindenfelde, Rosenfelde, Schwanenbeck*;
- mówiące o charakterystycznej cesze terenu: *Blankenhagen, Piepenhagen, Schönebeck, Schöningsthal, Stolzenhagen*;
- mówiące o występowaniu wody: *Altenfliess*.

3. Zestawienia (4):

- mówiące o charakterystycznej cesze terenu: *Hell's Hof, Schützen Acker*;
- mówiące o florze: *Klein Linde, Pommersches Holz*.

II. Nazwy dzierżawcze (68):

A. Prymarne (5):

1. Od nazwy osobowej: *Burghagen, Buslar, Granz, Steineck, Ravenstein*.

B. Komponowane (63):

1. Złożenia (14):

- z I członem od nazwy osobowej: *Albertshof, Augusthof, Ferdinandshof, Gräbnitzfelde, Hansfelde, Klaushagen, Peterhof (x 2), Piepstock, Riegbaum, Rückwerder, Wedderwill, Werderfelde, Vössberg*.

2. Zrosty (46):

- z I członem od nazwy osobowej: *Albertinenhof, Bernsdorf, Enckeworsthal, Friedeberg, Friedrichshof, Friedrichsthal, Friedrichsfelde, Friedrichswalde*,

Giesenfelde, Güntersberg, Heinrichsfelde, Heinrichshof, Heinrichshöhe, Heinrichsthal, Henkenhagen, Hinzendorf, Idenhof, Jakobshagen, Jakobsdorf, Jakobsthal, Joachimsthal, Karlsberg, Karlsburg, Karlshof (x 2), Karlsruhe, Karolinenhof, Karolinenthal, Kertenwalde, Löpersdorf, Ludolphshof, Ludwigsthal, Lupoldsrüh, Philipsthal, Rafenhagen, Robenthal, Rüdigershof, Schneidersfelde, Spaldingsfelde, Uchtenhagen (x 2), Wilhelmshof, Wobigsfelde;

- z I członem od wyrazów pospolitych określających właścicieli: *Sassenburg, Sassenhagen, Zimmermanhorst;*

3. Zestawienia (3):

- z pierwszym członem od nazwy osobowej: *Goltzow Vw.;*

- z drugim członem od nazwy osobowej: *Grünwald Waldhaus, Ober Karlsbach.*

III. Kulturowe (53):

A. Prymarne (7):

1. Mówiące o obiektach kultury materialnej (dziełach rąk ludzkich, zagospodarowaniu terenu itp.): *Kreuz, Krug, Kupferhammer, Lohmühle, Meierei, Walkmühle, Ziegelei.*

B. Komponowane (46):

1. Złożenia (23):

- mówiące o obiektach kultury materialnej: *Abdeck, Glashagen, Kienbruch, Münsterberg, Neuhof, Neuhiitte, Neukirchen, Neumühle, Pfarrvorwerk, Rohrbruch, Sandhof, Sandkrug, Ziegelwerder;*

- mówiące o kulturze duchowej: *Fredrichssorge;*

- mówiące o zajęciach człowieka: *Pietschenberg, Sandsteiwerk;*

- pamiątkowe z I członem od nazwy osobowej: *Bertheim, Klausburg;*

- mówiące o charakterystycznej cesze obiektu: *Althütte, Grünhof, Klärstation, Langenhagen;*

- metaforyczne: *Lenzhof.*

2. Zrosty (19):

- pamiątkowe z I członem od nazwy osobowej: *Braunsforth, Christinenhof, Dorotheenthal (x 2), Elisenhof, Emilienhof, Karlsruhe, Karolinenthal, Ludwigsfrei, Luisenhof, Marienhagen, Margarethenhof (x 2);*

- mówiące o kulturze duchowej: *Dingelsberg, Freienwalde;*

- mówiące o obiektach kultury materialnej: *Kannenberg, Müggenkrug, Mühlendorf;*

- mówiące o charakterystycznej cesze obiektu: *Silbersdorf.*

3. Zestawienia (4):

- mówiące o obiektach kultury materialnej: *Krug b. Moritzfelde, Postbaum Forst, Schwanenbecker Mühle, Wald Mühle;*

- mówiące o charakterystycznej cesze obiektu: *Alt Stadt, Neuhof Vw.*

IV. Relacyjne (41):

A. Komponowane (41):

1. Nazwy z I członem utworzonym od nazw miejscowości: *Freinwalde Gut, Gienow Mühle, Karov Vw., Klausshagen Kolonie, Lenz B., Lenz - Borkenstein, Lenz Gut, Lenz-Ilsenhof, Neuohof Kol., Polchow Anteil, Schwerinshof, Trampke Landes Bhf., Wangerin B Anteil, Zachan Kol.*

2. Nazwy z II członem ponowionym z nazwy miejscowości: *Kol. Marienfliess, Bhf. Ruhnow, Krug b. Stargard.*

3. Nazwy z I członem przymiotnikowym utworzone od nazwy miejscowości: *Güntersberger Mühle, Lessenthiner Mühle.*

4. Nazwy z członami dyferencyjnymi: *Alt Storkow, Klein Linichen, Neu Gerdshagen, Neu Gollin, Neu Kotentow, Neu Sandow, Neu Storkow, Neu Storkow Kol.*

5. Nazwy z I członem utworzonym od nazwy wodnej: *Ihnau, Ihnazoll, Sabitz - Kathen.*

6. Nazwy ponowione:

- z nazwy wodnej: *Madüsee, Wokuhl F.,*
- z nazwy terenowej lądowej: *Ziegenberg,*
- z nazwy miejscowej: *Wangerin.*

7. Nazwy przeniesione: *Arnsberg, Konstantinopel, Mexico, Nörenberg, Tivoli, Vehlingsdorf.*

V. Nazwy dwuznaczne (1): *Gerdshagen* (dzierz. lub hybrydalna).

VI. Nazwy niejasne (3):

- jednoczłonowe: *Zeinicke;*
- z II członem niejasnym: *Ficksradung, Gross Geltich.*

VII. Hybrydy (1): *Neuenkamp.*

2. Nazwy polskie powojenne

I. Istniejące do dziś

Nazwy te zebrałam z wykazów urzędowych (m.in. z opracowania H. Cieślakiewicz *Sołectwa w województwie szczecińskim*, Szczecin 1998), map, *Słownika geograficznego Polski zachodniej i północnej* opracowanego przez S. Rosponda. Są to nazwy miast, wsi, osad, przysiółków itp.

Poza nazwami motywowanymi uwzględniłam też nazwy niemotywowane, tzw. nazwy pseudo- (pseudotopograficzne, pseudokulturowe itp.). Te nazwy są wynikiem działania KUNM (tzw. chrzty).

W rozdziale tym, aby nie komplikować obrazu nazewnictwa całego obszaru, nazwy motywowane i niemotywowane umieściłam w jednej grupie semantycznej.

Z terenu powiatu stargardzkiego omówiłam 242 polskie nazwy miejscowe. Wśród nich można wyróżnić topograficzne i pseudotopograficzne: 62 (26 %), nazwy relacyjne: 52 (21 % wszystkich nazw), dzierżawcze i pseudodzierżawcze: 38 (16 %), przekształcenia substytucyjne nazw niemieckich: 35 (14 %), dwuznaczne:

19 (8 %), kulturowe i pseudokulturowe: 12 (5 %), pseudopatronimiczne: 8 (3 %), pseudorodowe: 5 (2 %), wieloznaczne: 5 (2 %), niejasne: 4 (2 %), pseudoetniczne: 1 (0,5 %), pseudosłużebne: 1 (0,5 %).

Wśród nazw topograficznych i pseudotopograficznych, dzierżawczych i pseudodzierżawczych, kulturowych i pseudokulturowych dominują nazwy sekundarne: 80 (68 % nazw) nad prymarnymi: 36 (31 %) i komponowanymi: 2 (1 %).

Podstawami nazw nowych są głównie apelatywa (mówiące o ukształtowaniu terenu, o florze i faunie, o obiektach kultury materialnej).

Wśród nazw sekundarnych najbardziej produktywnymi formantami okazały się formanty: *-owo* II *-ewo*, *-no(-na)*, *-(n)ica*, *-ice*, *-(n)ik*, *-inka*, *-e*, *-sk-*, *-k-*. Przy tworzeniu nazw sekundarnych wykorzystano też dawne modele nazw z suf. **-jǫ*, nazw służebnych, etnicznych i rodowych.

Klasyfikacja nazw polskich jest następująca:

I. Nazwy topograficzne i pseudotopograficzne (62):

A. Prymarne (18):

1. Rzeczownikowe:

- od podstawy wodnej: *Miałka*;

- od podstawy łądowej: *Chelm*, *+Doły*, *Kępy*, *+Smużek*, *+Równia*, *Wapnica*;

- od podstawy roślinnej: *Białuń*, *Brzeźniak*, *Dąbrówka*, *+Leszczyny*, *+Orzechy*,

+Wierzbina;

- humorystyczne: *Wydmuchy*, *+Wygwizdowo*.

2. Urzeczownikowione przydawki przymiotne:

- od podstawy łądowej: *Piaszcze*, *+Piaszczyste*, *+Równie*.

B. Sekundarne (44):

1. Z suf. *-no (-na)*:

- od podstawy wodnej: *Błotno*, *+Rudna*;

- od podstawy zwierzęcej: *Nierybno*;

- od podstawy roślinnej: *+Oleszna*, *+Trawno*;

- od bazy łądowej: *+Piaszno*.

2. Z suf. *-(n)ica*, *-ice*:

- od ukształtowania terenu: *+Kruszyca*, *Krzywnica*, *Sitnica*;

- od podstawy łądowej: *+Kalice*;

- mówiące o cechach obiektu: *Mokrzyca* (x 2), *Morzyca*, *+Zakłęśnica*,

- mówiące o położeniu obiektu: *Zakrzyce*.

3. Z suf. *-(n)ik*:

- od podstawy łądowej: *Dolnik*, *+Cisownik*, *Piaśnik*.

4. Z suf. *-inka*:

- mówiące o kolorze obiektu: *+Bielinka*.

5. Z suf. *-ino*:

- od podstawy wodnej: *Oświno*;
- od podstawy zwierzęcej: *+Rybczyno*.

6. Z suf. *-nia*:

- od podstawy wodnej: *Źródelnia*.

7. Z suf. *-owo*:

- mówiące o charakterystycznej cesze terenu: *+Pstrowo*.

8. Z suf. *-ówko* (*-ówka*):

- od podstawy zwierzęcej: *Linówko*;
- od podstawy lądowej: *+Żelazówka*;
- metaforyczne: *+Gniazdówko*.

9. Z suf. *-ówek*:

- od podstawy zwierzęcej: *Zwągrówek, Zwągródek*.

10. Z suf. *-sko*:

- mówiące o cesze obiektu: *Morawsko*.

11. Z suf. *-e*:

- od bazy lądowej: *+Ostrowie*;
- od bazy roślinnej: *Meszne*;
- od bazy wodnej: *Splawie*.

12. Nazwy prefiksalnie - sufiksalne, czyli utworzone za pomocą derywacji sufiksальной za pomocą suf. *-e* od wyrażań przyimkowych: *Podlesie, Podlipce, Podłęczce, +Pogórze, Przyborze, Zabrodzie, Zachelmie, Zajezierze, +Zakępie, Zaleszcze, Załęczce, Zastawie*.

II. Nazwy dzierżawcze i pseudodzierżawcze (38):

A. Prymarne (3):

1. Od nazw osobowych: *Weldawa*.

2. Od nazw osobowych o charakterze przymiotnikowym: *+Parzygnat, Pieczonka*.

B. Sekundarne (34):

1. Od nazw osobowych:

- z suf. *-ka*: *Szczepanka*;
- z suf. *-owo* II *-ewo*: *Burzykowo, +Cichowo, +Ciotkowo, +Cisewo, Domanowo, +Jaraczewo, Lutkowo, Nosowo, Płatkowo, Płoszkowo, Polakowo, Radziszewo, Sierakowo, Siwkowo, Sułkowo, Tychowo, Waliszewo*;
- z suf. *-in* (*-ina, -ino*) : *+Ciechocin, Trzeszczyna, Sulino*;
- z suf. *-ice*: *Grzędzice*;
- z suf. *-ówko*: *Wielichówko*;
- z suf. *-no*: *Dalno, Karśno, +Karstno*;
- na wzór nazw z suf. **-jъ* : *+Dobrzyśl, Gościśl, +Lubomyśl, +Raciśl, +Radomyśl, +Stoisl, Wisław, Ziemonyśl A*.

C. Nazwy komponowane (1):

- zestawienie przymiotnika od nazwy osobowej z rzeczownikiem pospolitym:

Gajęcki Ług.

III. Nazwy kulturowe i pseudokulturowe (12):

A. Prymarne (9):

1. Rzeczownikowe (9):

- mówiące o obiektach kultury materialnej: *Kołatka, Mogilica, Studnica*;
- mówiące o karczowaniu lasu: *+Przerąb, Wyręby*;
- mówiące o innych zajęciach człowieka: *Kołdrąb, +Wykopki*;
- mówiące o wytworach kultury duchowej: *Granica*;
- humorystyczne: *+Mąciwoda*.

B. Sekundarne (2):

1. Z suf. *-owo*:

- mówiące o wytworach ludzkiej działalności: *Dzwonowo*.

2. Z suf. *-awie*:

- mówiące o zajęciach człowieka: *Trzebawie*.

C. Nazwy komponowane (1):

- zestawienie rzeczownika z przymiotnikiem: *Kolonia Górna*.

IV. Nazwy pseudopatronimiczne (8):

A. Sekundarne (8):

- z suf. *-ice*: *Boguszyce, +Głowice, +Młodolice, Pawalice, Starzyce, Sulice, Wierzchucice, Zdzisławice*.

V. Nazwy pseudorodowe (5): *Dobrzany, Kleszcze, Mężyki, Skrzany, Strumiany*.

VI. Nazwy pseudoetniczne (1):

- z suf. *-any*: *Pomorzany*.

VII. Nazwy pseudosłużebne (1): *Kowale*.

Nazwy pseudopatronimiczne, pseudoetniczne, pseudorodowe i pseudosłużebne to nazwy sztuczne, utworzone przez KUNM.

VIII. Nazwy relacyjne (52):

1. Nazwy msc. z członami dyferencyjnymi: *Mała Kania, Małe Węgorzynko, Runowo Pomorskie, Stare Węgorzynko, Storkowo Górne, Storkowo Dolne, Trąbki Małe, Wieleń Pomorski*.

2. Nazwy msc. z rzeczownikiem: *Grzędzice Majątek*.

3. Nazwy msc. z przymiotnikiem od innej miejscowości: *Grzędzice Stargardzkie, Cieszyno Łobeskie*.

4. Nazwy z I członem równym ap. kolonia i z II członem ponowionym z nazwy miejscowości: *Kolonia Niedźwiedź, Kolonia Storkowo*.

5. Nazwy ponowione:

- z nazw obiektów wodnych: *Brzezina, Brzeźnica, Dłusko, Inisko, Krąpiel, Ognica, Okole, Smardyń, Szemielino, Ścienne, Wiewiecko, +Żabice*;

- z nazw obiektów wodnych z suf. *-iny*: *Ininy*;
- z nazwy obiektów wodnych z suf. *-no*: *+Strzelno*;
- z nazw gór: *+Kozia Góra, Sarnikierz*;
- z nazw innych miejscowości: *Dolice, Grabowo, +Kolno, +Świerzyn, Trzebień, Ziemomysł B, Zwierzyn*.

6. Nazwy msc. utworzone od innych nazw miejscowych za pomocą:

- sufiksu *-k-*: *Chlebówko, Chociwelek, Grzędziczki, +Nosówko, +Orzeszki, Pilchówko, Przytonek, +Sierakówko*;
- sufiksu *-ówko* (*- ówka*): *Łęczówka, Suchanówko*;
- sufiksu *-e*: *Moskorze*;
- sufiksu *-ina*: *Łęczyna*;
- sufiksu *-sko*: *+Węgorzko*.

7. Nazwy przeniesione:

- z nazw innych miast: *Luboń, Omięcin, Zaolzie*.

IX. Nazwy dwuznaczne (19):

Bełczna, Budziszczce, Chlebowo, +Ciszewo, +Cisownik, +Gozdowo, Górnik, +Grzybno, Krzywiec, Lisowo, Motaniec, +Pławnica, Przewłoki, +Raczkowo, Rokicice, Sowno, Wiechowo, +Wykosy, +Zduny.

X. Nazwy wieloznaczne (5):

Chociwel, Gardno, Kamionka, Komorowo, Strzeblewo.

XI. Nazwy niejasne (4) : *Almazówka, Poradz, Ustok, Zagość*.

XII. Przekształcenia substytucyjne nazw niemieckich (35):

1. Substytucje fonetyczne i fonetyczno - graficzne całej nazwy lub tylko jednego członu nazwy niemieckiej (4) : *Kałęga, Kania, Storkowo, Winniki*.

2. Substytucje fonetyczno - słowotwórcze całej nazwy lub tylko jednego członu nazwy niemieckiej (19) : *+Chociętówko, Chwarstno, Giżynek, Golczewo, Golinka, Grabnica, +Graniczka, +Inica Nowogardzka, +Karwówko, Kępinka, +Kniewo, Lesięcinek, Miedwiecko, Morzyczyn, +Robno, Sądówko, Suchanki, +Wabnik*.

3. Kalki całej nazwy lub tylko jednego członu nazwy niemieckiej (3) : *Bród, Długie, Niedźwiedź*.

4. Kalki lub kalki częściowe, z adaptacją słowotwórczą (7) : *Bobrowniki, Krystynowo, Lipka, Lipnik, Mariankowo, +Ostrowitko, Zieleniewo*.

5. Kalki lub kalki częściowe, z adaptacją fleksyjną (2) : *Lipki, Zdroje*.

Tabela I
Polskie nazwy miejscowe (istniejące do dziś)

Nazwy			Ilość	%
Topograficzne i pseudotopograficzne	P	22	62	26
	S	44		
	K	-		
Dzierżawcze i pseudodzierżawcze	P	3	38	16
	S	34		
	K	1		
Kulturowe i pseudokulturowe	P	9	12	5
	S	2		
	K	1		
Pseudopatronimiczne			8	3
Pseudorodowe			5	2
Pseudoetniczne			1	0,5
Pseudosłużebne			1	0,5
Relacyjne			52	21
Dwuznaczne			19	8
Wieloznaczne			5	2
Niejasne			4	2
Przekształcenia substytucyjne nazw niemieckich			35	14
Suma			242	100

II. Przejściowe, już nieistniejące.

Po przyłączeniu Pomorza Zachodniego do Polski obiekty niemające nazwy słowiańskiej należało jak najszybciej nazwać. Często czyniła to spontanicznie ludność osiedlająca się na tych ziemiach, kierując się potrzebami praktycznymi, nie dopatrując się w zastanej nazwie słowiańskiego pochodzenia. Nazwy nadawali też pracownicy poczty i kolei. Wyniki były takie, że niektóre miejscowości miały po kilka nazw

jednocześnie używanych, np. miejscowość *Bernsdorf* posiadała trzy nazwy: *Borynów*, *Lipki* i *Zbrojewo*, aż ostatecznie ustalono nazwę istniejącą do dziś: *Brzeźnica*.

Niektóre z tych nazw KUNM zatwierdziła, inne zastąpiła nowymi. Nazwy te wymienia M. Mazurkiewicz w pracy *Zmiany w nazewnictwie topograficznym na terenie województwa szczecińskiego od roku 1945 do 1960*, Szczecin 1966.

Wśród zebranych 50 przejściowych nazw miejscowych z terenu powiatu stargardzkiego są nazwy relacyjne: 19 (38 % wszystkich nazw), przekształcenia substytucyjne nazw niemieckich: 15 (30 %), nazwy różniące się zapisem graficznym od współczesnej nazwy oficjalnej: 5 (10 %), nazwy pseudotopograficzne: 4 (8 %), nazwy powtórzone za S. Kozierowskim: 2 (4 %), niejasne: 2 (4 %), pseudodzierżawcze: 1 (2 %), pseudokulturowe: 1 (2 %), pseudopatronimiczne: 1 (2 %),

Klasyfikacja nazw jest następująca:

I. Nazwy pseudotopograficzne (4):

A. Sekundarne (4):

1. Z suf. *-in*:

- mówiące o charakterystycznej cesze miejsca: *Kraśnin*;

2. Z suf. *-ino*:

- od podstawy roślinnej: *Mozino I*.

3. Z suf. *-e*:

- od podstawy lądowej: *Ostrowite*;

6. Prefiksalnie - sufiksalnie: *Przytoń*.

II. Nazwy pseudodzierżawcze (1):

A. Sekundarne (1):

- z suf. *-ek*: *Dobrzanek*.

III. Nazwy pseudokulturowe (1):

A. Komponowane (1):

- zestawienie przymiotnika z rzeczownikiem: *Polska Wieś*.

IV. Nazwy pseudopatronimiczne (1):

- z suf. *-ice*: *Budzyce*.

V. Nazwy relacyjne (19):

1. Przeniesione z nazw innych miejscowości w Polsce: *Borynów*, *Duszniki*, *Gliniany*, *Głodowo*, *Jaźwiny*, *Koralewo*, *Krzyżowce*, *Leszno*, *Lipia Góra*, *Lipki*, *Niechorz*, *Perzyce*, *Różanka*, *Zarzecze*, *Zbrojewo*, *Zdziechów*.

2. Ponowione z nazw innych miejscowości z członem rzeczownikowym: *Chociwel Wieś*.

3. Ponowione z nazwy wodnej: *Okunie*.

4. Utworzone od innej nazwy msc. za pomocą suf. *-ek*: *Chlebówek*.

VI. Powtórzone za Kozą (2): *Dolce*, *Ścienki*.

VII. Niejasne (2): *Golaczki*, *Tamarzlice*.

X. Różniące się zapisem graficznym od współczesnej nazwy oficjalnej (5): *Dolsko* (dziś *Dolsko*), *Linówka* (dziś *Linówko*), *Oświn* (dziś *Oświno*), *Wieluń* (dziś

Wieleń), *Wypnica* (dziś *Wapnica*).

XI. Przekształcenia substytucyjne nazw niemieckich (15):

1. Substytucje fonetyczne nazw niemieckich (1): *Burghaga*.
2. Substytucje fonetyczno - słowotwórcze całej nazwy lub tylko jednego członu nazwy niemieckiej (6): *Czanowo*, *Flisowo*, *Jakubowo*, *Klauszewo*, *Klauszewo*, *Połchówko*.
3. Kalki całej nazwy lub tylko jednego członu nazwy (4): *Kania Góra*, *Nowy Kościół*, *Nowy Młyn*, *Stare Miasto*.
4. Kalki lub kalki częściowe, z adaptacją słowotwórczą (4): *Dorotowo*, *Karolinek*, *Kwiatków*, *Ludwikowo*.

Polonizacja nazw niemieckich

Wśród nazw niemieckich adaptowanych do polskiego systemu językowego i toponimicznego można wyróżnić:

1. Kalki całej nazwy lub tylko jednego członu nazwy (6): *Bród* (*Braunsforth*), *Długie* (*Langenhagen*), *Kania Góra* (*Kannenberg*), *Niedźwiedź* (*Barenbruch*), *Nowy Kościół* (*Neu Kirchen*), *Stare Miasto* (*Alt Stadt*).
 2. Kalki lub kalki częściowe, z adaptacją słowotwórczą (11): *Bobrowniki* (*Beweringen*), *Dorotowo* (*Doroteenthal*), *Karolinek* (*Karolinenthal*), *Krystynowo* (*Christinenhof*), *Kwiatków* (*Blumberg*), *Lipka* (*Linde*), *Lipnik* (*Lindenberg*), *Ludwikowo* (*Ludwigsfrei*), *Mariankowo* (*Kol. Marienfliess*), +*Ostrowitko* (*Ziegelwerder*), *Zieleniewo* (*Grünhof*).
 3. Kalki lub kalki częściowe, z adaptacją fleksyjną (2): *Lipki* (*Lindenberg*), *Zdroje* (*Spring*).
 4. Substytucje fonetyczno - słowotwórcze całej nazwy lub tylko jednego członu nazwy (24): *Czanowo* (*Schönwalde*), *Chociętówko* (*Neu Kotentow*), *Chwarstno* (*Horst*), *Flisowo* (*Altenfliess*), *Giżynek* (*Giesenfelde*), *Golczewo* (*Goltzow Vw.*), *Golinka* (*Neu Gollin*), *Grabnica* (*Gräbnitzfelde*), *Graniczka* (*Granz*), *Gronówko* (*Klein Grünow*), *Inica* (*Ihnazoll*), *Jakubowo* (*Jakobshagen*), *Karwówko* (*Karow Vw.*), *Kępinka* (*Neuenkamp*), *Klauszewo* (*Klaushagen*), *Klauszewo* (*Klaushagen*), *Kniewo* (*Kienbruch*), *Lesięcinek* (*Lessenthiner Mühle*), *Morzyczyn* (*Moritzfelde*), *Połchówko* (*Polchow Anteil*), *Robno* (*Robenthal*), *Sądówko* (*Neu Sandow Vw.*), *Suchanki* (*Zachan Kol.*), *Wabnik* (*Wobigsfelde*).
 5. Substytucje fonetyczne i fonetyczno - graficzne całej nazwy lub tylko jednego członu nazwy (3): *Kałęga* (*Kählung*), *Kania* (*Kannenberg*), *Winniki* (*Winingen*).
- Nazw tego typu w omówionym materiale jest 46, co stanowi 19 % wszystkich powojennych, omówionych przeze mnie, ojkonomów.

Charakterystyka językowa zgromadzonego materiału

1. Nazwy niemieckie

A. Fonetyka

Najważniejszym problemem fonetycznym w obrębie nazw niemieckich jest mieszanie się elementów średnio - wysoko - niemieckich ze średnio - dolno - niemieckimi i kontynuacja tych ostatnich przez język dolnoniemiecki.

Charakterystyczne dniem. cechy wokaliczne to np. *o* w ap. *borg* «gród» wobec gniem. *Burg*, *ö* w ap. *möle* «młyn» wobec gniem. *Mühle*.

W zakresie konsonantyzmu w niektórych zapisach potwierdza się brak w języku dolnoniemieckim drugiej przesuwki germańskiej. Zachowało się zwarte *-k-*, np. w *kōte* wobec gniem. *Hütte* «chata».

W przeważającej liczbie nazw wokalizm i konsonantyzm zgodny jest jednak ze współczesną normą gramatyczną języka niemieckiego.

B. Słowotwórstwo

Pod względem słowotwórczym nazwy niemieckie są bardzo proste. Są to przede wszystkim composita (88 % nazw), które dominują nad nazwami prymarnymi (11 %) i nazwami sekundarnymi (1 %).

C. Leksyka

W zebranych materiale zwraca uwagę:

a) zachowanie średnio - dolno - niemieckich apelatywów, np.: *bēke*, wsniem. *Bach* «struga» *holt*, niem. *Holz* «drzewo, drewno», *hus*, niem. *Haus* «dom», *mügge*, wsniem. *Mücke* «komar» *pap(e)*, śrwsniem. *Pfaffe*, wsniem. *Pastor* «kapłan, pastor», *sē*, wsniem. *See* «jezioro», *swan*, niem. *Schwan* «łabędź», (w n. msc. *Schwanenbeck*), *vēlt*, *vēld*, niem. *Feld* «pole», *vlet*, wsniem. *Fliess* «potok», *wolt*, niem. *Wald* «las»;

b) duża ilość niemieckich apelatywów:

- rzeczowników, np.: *Acker* «pole», *Anteil* «udział», *Bahnhof* «dworzec», *Bär* «niedźwiedź», *Baum* «drzewo», *Berg* «góra», *Biene* «pszczoła», *Birke* «brzoza», *Blume* «kwiat», *Born* «źródło, źródł», *Bruch* «moczar, trzęsawisko», *Buche* «buk», *Burg* «zamek, gród», *Deck* «pomost», *Dorf* «wieś», *Falke* «sokół», *Feld* «pole», *Feuer* «ogień», *Fink* «zięba», *Fliess* «strumień, potok», *Forst* «las», *Frau* «kobieta, pani», *Fuchs* «lis», *Furt* «bród, mielizna», *Glas* «szkło», *Glocke* «dzwon», *Gras* «trawa», *Gut* «majątek ziemski», *Hagen* «krzaki cierniowe, ogrodzenie z krzaków, płot, obwarowanie», *Hall* «dźwięk, odgłos», *Hasel* «leszczyna», *Heide* «puszcza, pustkowie, błonie, wrzosowisko», *Heim* «dom», *Henning* «kogut», *Hof* «zagroda,

dziedziniec, dwór», *Höhe* «wzgórze», *Hölle* «piekło», *Holm* «żerdź, poprzeczka», *Holz* «drewno», *Horst* «gniazdo drapieżnych ptaków, zarośla», *Hütte* «chata, szałas, huta», *Kathe* «chata», *Kirche* «kościół», *Kolonie* «kolonia», *König* «król», *Kreuz* «krzyż», *Krug* «karczma», *Kuh* «krowa, samica», *Lände* «przystań», *Lenz* «wiosna», *Linde* «lipa», *Linse* «soczewica», *Lohmühle* «młyn do mielenia kory dębowej», *Meierei* «folwark, gospodarstwo», *Mücke* «komar», *Mühle* «młyn», *Münster* «katedra», *Petz* «niedźwiedź», *Pfarre* «parafia, probostwo», *Post* «poczta», *Rabe* «kruk», *Reh* «sarna», *Rohr* «trzcina», *Rosenfeld* «pole różane», *Ruhe* «cisza, spokój», *Sand* «piasek», *Sasse* «mieszkaniec, właściciel gruntu», *Schäfferei* «owczarnia», *Schanze* «szaniec, okop», *Schloss* «zamek», *Schwan* «łabędź», *See* «jezioro», *Silber* «srebro», *Sorge* «troska», *Spring* «źródło», *Stadt* «miasto», *Stein* «kamień», *Strasse* «droga», *Stock* «pniak, kij, laska», *Thal* «dolina», *Torfinoor* «torfowisko», *Villa* «willa», *Vorwerk* «folwark», *Wald* «las», *Werder* «wyspa», *Werk* «praca», *Winkel* «zakątek, zakamarek», *Wurm* «robak», *Ziege* «koza», *Ziegel* «cegła», *Ziegelei* «cegielnia».

- przymiotników, np.: *achter* «tylny», *alt* «stary», *blank* «polyskujący, błyszczący», *breit* «szeroki», *frei* «wolny», *gross* «duży», *grün* «zielony», *hell* «jasny», *klar* «czysty, przejrzysty», *klein* «mały», *krumm* «krzywy», *lang* «długi», *mittel* «środkowy», *neu* «nowy», *nieder* «niski, niżej położony», *ober* «górnny», *schön* «ładny», *schützen* «osłonięty», *schwarz* «czarny», *stolz* «wyniosły», *weiss* «biały».

D. Nazwy osobowe ujawnione w nazwach geograficznych

1) Imiona niemieckie, np.: *Albert*, *August*, *Berta*, *Christine*, *Dorothea*, *Elisabeth*, *Emilie*, *Friedrich*, *Gerda*, *Gunther*, *Hans*, *Heinrich*, *Hinz*, *Ilse*, *Jakob*, *Joachim*, *Josef*, *Karl*, *Karoline*, *Kaspar*, *Klaus*, *Ludwig*, *Luise*, *Margarete*, *Peter*, *Philipp*, *Rudi*, *Therese*, *Wilhelm*.

2) Nazwiska niemieckie, np.: *Albrechts*, *Bern*, *Bewer*, *Burghagen*, *Buslar*, *Düben*, *Freud(e)*, *Hammer*, *Henke*, *Heuze*, *Goltz*, *Gräbenitz*, *Kleist*, *Löppe*, *Moritz*, *Moss(e)*, *Pieper*, *Piepke*, *Raffé*, *Ravenstein*, *Riege*, *Sadel*, *Schneider*, *Spalding*, *Uchte*, *Voss*, *Waldhaus*, *Wedder*, *Wedel*, *Wottke*, *Wulsen*, *Zeidlitz*, *Zein*.

Nazwy powojenne, polskie

A. Słowotwórstwo

Wśród nazw powojennych, nowych, powielane są modele słowotwórcze występujące w toponimii od dawna. Oprócz produktywnych nazw topograficznych i kulturowych tworzono, na wzór dawno już nieproduktywnych typów, nazwy pseudorodowe (*Kleszcze*, *Skrzany*), pseudoetniczne (*Pomorzany*), pseudosłużebne (*Kowale*), pseudopatronimiczne (*Sulice*, *Zdzisławice*).

B. Leksyka

a) duża ilość archaizmów staropolskich, np.: *giża* «dolna część goleni u zwierząt», *gozd* «las», *kamionka* «stos kamieni», «naczynie gliniane», «gleba kamienna», «rodzaj jagód», *komora* «izba wiejska przeznaczona do przechowywania żywności», *meszny* «związany z mchem, mchem pokryty», *miatki* «plytki, drobny», *mogilica* «usypana kupa kamieni (czasem nad czymś grobem), służąca do określenia granic posiadłości», *mroka* «mokradło, bagno», *ostrów* «wyspa», «miejsce nieco wzniesione», *kępa* na rzece, jeziorze¹⁰, *przewłoka* «miejsce przeciągania łodzi z jednej rzeki do drugiej», *ruda* «bagno z rudą żelazną, łąkową», *studnica* «źródło, studnia» itp.

b) archaizmy gwarowe: *bielawa* «podmokła łąka», *bielica* «grunt piaszczysty, ubogi», *czart* «diabeł», *dąbrówka* «zagajnik dębowy», *karślak* «niskie, pokrzywione drzewo», *kierz* «krzak», *kopa* «pagórek», *kopel* «pastwisko», *krasny* «barwny», *krusza* «grusza», *olszynka* «mała olsza», *wapienica* «lichy gatunek ziemi» itp.;

c) apelatywa polskie:

- rzeczowniki, np.: *białuń*, *bloto*, *bród*, *chleb*, *cis*, *dół*, *dzwon*, *gniazdo*, *kocanka*, *kołatka*, *kowal*, *leszczyna*, *lipa*, *lis*, *ług*, *niedźwiedź*, *orzech*, *piasek*, *sitowie*, *trawa* itp.;

- przymiotniki, np.: *dolny*, *górnny*, *mały*, *piaszczysty* itp.

C. Nazwy osobowe ujawnione w nazwach geograficznych

1) Nazwy osobowe poświadczone w SSNO¹⁰, np.: *Bełcz*, *Bogusz*, *Budz(a)*, *Burzyk*, *Chleb*, *Cich*, *Cichota*, *Ciołek*, *Doman*, *Gajek*, *Głowa*, *Gościślaw*, *Gozd*, *Grzyb*, *Jaracz*, *Kars(z)*, *Kleszcz*, *Komar*, *Lis*, *Lutek*, *Mężyk*, *Młodola*, *Mota*, *Nos*, *Pieczonka*, *Płosz*, *Polak*, *Powala*, *Raczek*, *Radziej*, *Rokita*, *Sirak*, *Sowa*, *Stojsław*, *Strumyk*, *Szczepan*, *Tych*, *Walisz*, *Wiech*, *Wielich*, *Wisław*, *Zdun*, *Zdzisław* itp.

2) Imiona biblijne, np.: *Maria*.

D. Polonizacja nazw niemieckich

Nazwy miejscowe i terenowe uległy polonizacji po 1945 r. Polscy kanceliści i kartografowie zastosowali wiele zabiegów do ich spolszczenia, nie zawsze troszcząc się o ich analizę językową i semantyczną.

W zebranych materiale wśród nazw kontynuujących nazwy niemieckie można wyróżnić: kalki całej nazwy lub tylko jednego członu nazwy, kalki z adaptacją słowotwórczą, substytucje fonetyczne, substytucje fonetyczno - słowotwórcze.

¹⁰ Zob. spis skrótów.

Liczba nazw niemieckich zaadaptowanych do polskiego systemu językowego i toponimicznego wynosi 46. Są wśród nich nazwy utworzone od apelatywów oraz nazwy od nazw osobowych.

E. Warianty oficjalne nazw

Duża ilość miejscowości posiada dwie nazwy oficjalne, np. *Długie* (*Dolsko*), *Gajęcki Ług* (*Kolonia Nieźwiedź*), *Luboń* (*Almazówka*), *Siwkowo* (*Kolonia Warchlino*), *Sułkowo* (*Karolinek*) itp.

Dla celów kartograficznych, geodezyjnych i administracyjnych powinno się uporządkować nazewnictwo miejscowe.

ZAKOŃCZENIE

1. Omówiłam 242 nazw powojennych polskich i 225 nazw niemieckich z terenu powiatu stargardzkiego.

2. Nazwy zostały zebrane w drodze ekscerpcji źródłowej.

3. Nazwy niemieckie pojawiły się w XIII w. i były tworzone do połowy XX w. Pod względem semantycznym są one typowe dla obszarów kolonizowanych przez Niemców na ziemiach słowiańskich. Pod względem strukturalnym są stereotypowe i skonwencjonalizowane.

4. Najbardziej produktywne wśród nazw niemieckich są nazwy dzierżawcze: 68 (31 %), kulturowe: 63 (28 %), topograficzne: 48 (21 %) i relacyjne: 41 (18 %). Wśród nazw topograficznych, dzierżawczych i kulturowych dominują nazwy komponowane: 149 (88 %) nad prymarnymi: 19 (11 %) i sekundarnymi: 1 (1 %).

5. Wśród nazw powojennych polskich dominują nazwy topograficzne: 62 (26 %) nad relacyjnymi: 52 (21 %), dzierżawczymi: 38 (16 %) i kulturowymi: 12 (5 %). W grupie nazw topograficznych, dzierżawczych i kulturowych przeważają nazwy sekundarne: 80 (68 %). Mniej jest nazw prymarnych: 36 (31 %) i komponowanych: 2 (1 %).

Objaśnienia skrótów

1. Skróty wykorzystanych źródeł i opracowań

Brückner - A. Brückner, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Warszawa 1970.
 CPD - *Codex Pommeraniae Diplomaticus oder Sammlung der die Geschichte Pommerns und Rügens betreffenden Urkunden...* (wyd.) K.F.W. Hasselbach, J.G.L. Kosegarten u. F.von Medem, Bd. 1, Greifswald 1834 - 1862.

Cursch - *Pomorze. Mapa administracyjna z podziałem na okręgi według stanu 1817 - 1918. Pommersche Kreiskarte. Die alten und neuen pommerschen Kreise nach dem Stande von 1817 - 1918.* 3 Blätter, Bearbeitet von Fritz Curschmann und Ernst

Rubow, Dietrich Reimer, Berlin (skala 1: 350 000).

d'Abe - *Mapa Księstwa Pomorskiego*, wyd. S. d'Abeville, Paryż 1654 r. (skala 1:850 000).

DT - J. Gajowniczek, *Dolice i okolice*, Stargard 1999.

EP - *Encyklopedia powszechna*, t. I - IV, Warszawa 1973 - 1976.

E. Rymar - E. Rymar, *Przywrócenie i nadanie nazw miejscowościom powiatu pyrzyckiego w latach 1945-1947*, Zeszyty Pyrzyckie 1, 1968, s. 131 - 197.

Familiennamenbuch - H. Nauman, *Familiennamenbuch*, Leipzig 1987.

Fleischer - W. Fleischer, *Die deutschen Personennamen. Geschichte, Bildung und Bedeutung*, Berlin 1968.

Gottschald - M. Gottschald, *Deutsche Namenkunde*, Berlin 1971.

Górnowicz - H. Górnowicz, *Toponimia Powiśla Gdańskiego*, Wrocław 1980, Pomorskie Monografie Toponomastyczne nr 4.

Homanno - *Pomorze - księstwo; mapa z XVI / XVII w. Pomeraniae, Wandlicae, Regions* Typ. Joh. Babtista Homanno, Norinberg (7,15 cm = 10 Militaria Germanica Comunica).

Karaś - *Słownik gwar polskich*, pod red. M. Karasia, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk - Łódź 1982.

Karłowicz - J. Karłowicz, *Słownik gwar polskich*, t. I - VI, Kraków 1900 - 1911.

KozA - S. Kozierowski, *Atlas nazw geograficznych Słowiańszczyzny Zachodniej*, Zeszyt I, Pomorze Zachodnie, Poznań 1934.

KSJP - J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiecki, *Słownik języka polskiego*, Warszawa 1900 - 1927.

Linde - S. B. Linde, *Słownik języka polskiego*, t. I - VI, Lwów 1854 - 1860.

LorH- F. Lorentz, *Slawische Namen Hinterpommerns*, bearb. von F. Hinze, Berlin 1964.

Lub - *Die grosse Lubinsche Karte von Pommern aus dem Jahre 1618, neu herausgegeben von Eckhard Jäger und Roderich Schmidt mit beschreibendem. Text von Alfred Haas (1926) und einer Einführung von Manfred Vollack*. Verlag Nordstdeutsches Kulturwerk, Lühdeburg 1980. Druck: Institut für Angewandte Geodäsie, Außenstelle Berlin.

Malec I - M. Malec, *Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych*, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk, 1971.

Malec II - M. Malec, *Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych*, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk - Łódź 1982.

Maz - M. Mazurkiewicz, *Zmiany w nazewnictwie topograficznym na terenie województwa szczecińskiego od 1945 do 1960 roku*, Prace Instytutu Zachodniopomorskiego, Szczecin 1966.

MGW - J. Kosacki, J. Krzyszoń, *Miasto i gmina Węgorzyno*, Szczecin 1991.

MIPK - *Iński Park Krajobrazowy*, folder wyd. na zlecenie Dyrekcji Ińskiego i Szczecińskiego Parku Krajobrazowego (mapa, zdjęcia, tekst), Szczecin 1999.

Mityk - J. Mityk, *Wyżyna Ińska*, Warszawa 1965.

Mp 25 - *Mapy polskie w skali 1:25 000*, wyd. przez Zjednoczenie Przedsiębiorstw Geodezyjno-Kartograficznych „Geokart” w 1982 r.

Mpl - *Mapa powiatu lobeskiego z 1928 r. Entfernungs - und Reise Karte des Kreisess Regenwalde*. (skala 1:75 000).

MpN 100 - *Pölitz - Neugard - Stettin - Stargard*, Berlin, Zusammendruck 1923 aus der Karte des Deutschen Reiches (skala 1: 100 000)

Mps - *Mapa powiatu stargardzkiego z 1928 r. Entfernungs - und Reise Karte des Kreises Saatzig u. Stargard. Katasterverwaltung den Regierung* (skala 1:75 000).

MSW - *Mapy stolikowe wsi z 1890 r.* (Mabsstab 1:25 000 der natürlichen Länge, Reg. Bez. Stettin).

MTW - *Mapy topograficzne wsi z 1934 r.* („Topographische Karte 1:25 000”).

Münster - *Pomorze - mapa poglądowa z 1550 r.* Beschreibung dess Landts Pommern (sampt allen Herzogthumen). Graffeschafften und fürnemmen Stetten darinnen gelegen. Sebastian Münster, „Kosmografia”, wyd. niemieckie z 1550 r. (skala ok. 1: 1 000 000) .

NN - E. Rzetelska - Feleszko, J. Duma, *Najstarsze niemieckie nazwy miejscowe i terenowe na Pomorzu Szczecińskim*, Onomastica Slavogermanica nr 18, 1993, s. 43

Pis - *Mapa Elektoratu Brandenburskiego, Meklemburgii i Księstwa Pomorskiego z 1633*, wyd. N. J. Piscator (skala ok. 1:850 000).

PisWS - Cz. Piskorski, *Województwo szczecińskie*. Przewodnik, Szczecin 1966.

Plan Stargardu - *Stargard Szczeciński-plan miasta*, Pomorskie Przedsiębiorstwo Robót Geodezyjnych i Kartograficznych, Szczecin 1992 (skala 1:13500).

PU - *Pommersches Urkundenbuch*, Bd. I (2. Auflage) hrsg. von K. Conrad, Köln - Graz 1970; Bd.II - VII hrsg.von R. Klempin, Neudruck der Ausgabe, Stettin 1881 - 1940.

PZp - J. Jasnowska, M. Jasnowski, *Pojezierze Zachodniopomorskie*, Warszawa 1983.

R - S. Rospond, *Słownik nazw geograficznych Polski zachodniej i północnej, według uchwał Komisji Ustalania Nazw Miejscowych pod przewodnictwem Stanisława Srokowskiego*, cz. I - II , Wrocław - Warszawa 1951.

Rav - *Ravensteins Spezialkarte der Provinz Pommern*. Neu bearbeitet von Hans Ravenstein. Geographische Verlagsanstalt und Druckerei Ludwig Ravenstein A.-G, Frankfurt am Main, Wielandstrasse 31. (mapa po 1918 r., skala 1: 300 000).

RCDB - *Codex diplomaticus Brandenburgensis, Sammlung der Urkunden, Chroniken und sonstigen Quellenschriften für die Geschichte der Mark Brandenburg und ihrer Regenten*, wyd. A. F. Riedel, A t. 1 - 25 Berlin 1838 - 1863; B t. 1 - 6 Berlin 1843 - 1858; C t. 1 - 3 Berlin 1859 - 1861; D. Berlin 1862; Supplementband, Berlin 1862.

Rospond - S. Rospond, *Słownik etymologiczny miast i gmin PRL*, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk - Łódź 1984.

RospondSI - S. Rospond, *Słowiańskie nazwy miejscowe z suf. - ьsk-*, Wrocław 1969.

Rymut - K. Rymut, *Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych*, Warszawa

1992 - 1994.

Rymut SI - *Nazwy miejscowe Polski. Historia, pochodzenie, zmiany*, pod redakcją K. Rymuta, t. I - III, Kraków 1996 - 1999.

Schm - *Schmettausche Karten von Pommern um 1780. 28 Blätter*, Köln - Graz 1963 (skala 1: 50 000).

SJP - *Słownik języka polskiego*, pod red. M. Szymczaka, t. I - III, Warszawa 1978.

Sławski - F. Sławski, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, t. I - IV, Kraków 1952 - 1971.

SO - *Slavia Occidentalis*, Poznań.

SP - *Słownik prasłowiański*, oprac. przez zespół Zakładu Słowianoznawstwa PAN pod red. F. Sławskiego, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk od 1974.

Spis - *Spis miejscowości Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, Warszawa 1967.

SS - *Słownik staropolski*, pod red. S. Urbańczyka, Wrocław 1953 - 1988.

SSNO - *Słownik staropolskich nazw osobowych*, pod red. i ze wstępem W. Taszyckiego, Wrocław - Warszawa - Kraków od 1965.

Sychta - B. Sychta, *Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej*, t. I-VII, Wrocław 1967-1976.

TK25 - *Topographische Karte (Meßtischblätter) im Maßstab 1:25 000*. Hrsg. in der 2. Hälfte d. 19.Jhs. und im 20.Jh. bis 1944.

TK100 - *Topographische Karte im Maßstab 1:100 000*, hrsg. in den Jahren 1940 - 1944.

Topogr - *Topogr. Aufnahme des Königl. Preuß. Generalstabes 1890* Nachträge bei der geolog. Aufnahme Herausgegeben von der Königl. Preuß. Geologischen Landesanstalt, Berlin 1910, Lieferung 165.

TrEO - R. Trautmann, *Die elb - und ostseeslawischen Ortsnamen*, Teil I, II, Berlin 1948.

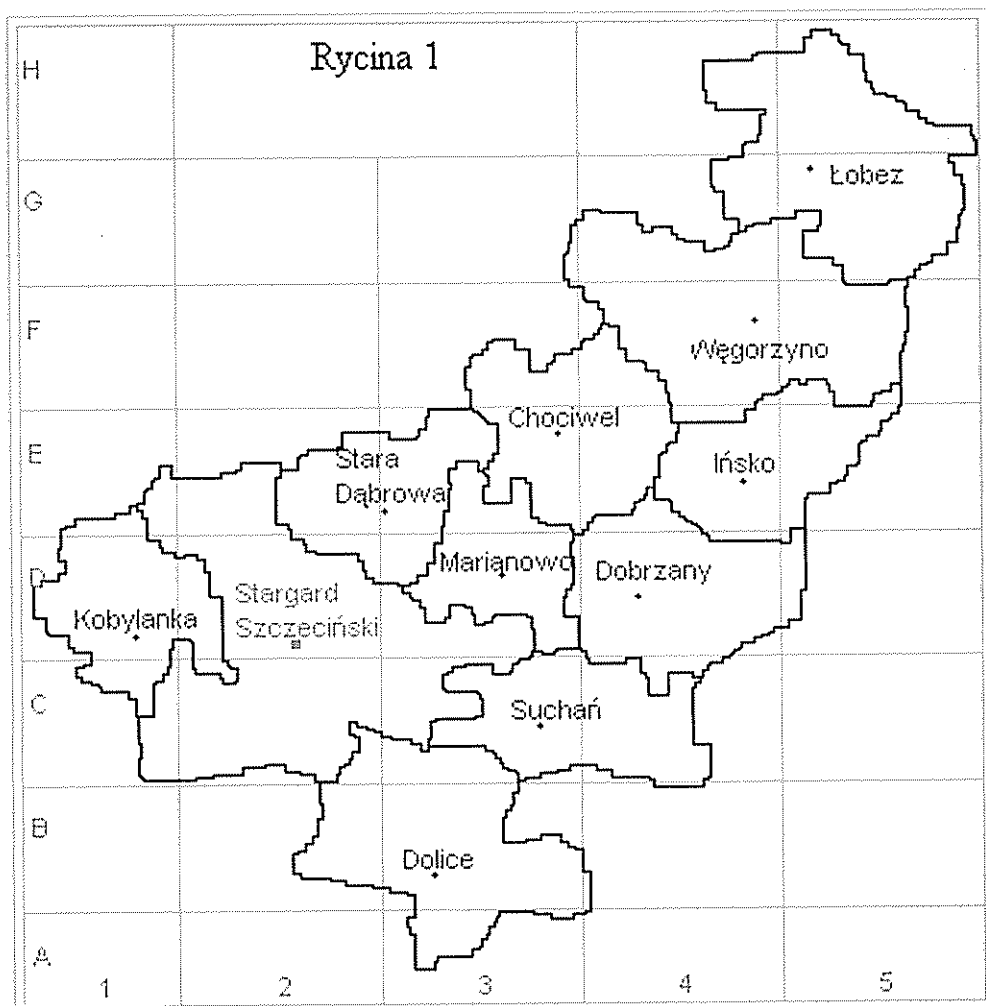
TRK - J. Kosacki, *13 tras rowerowych wokół Węgorzyna*, Przewodnik, Szczecin 1988.

Wykaz - *Sołectwa w województwie szczecińskim*, oprac. Hanna Cieślakiewicz, Szczecin, 1998.

2. Inne skróty

adi.	- adiectivum
adv.	- przysłówek
ap.	- appellativum
b.n.n.	- brak nazwy niemieckiej
czł.	- człon
dem.	- deminutivum
dial.	- dialektałny
dniem.	- dolnoniemieckie
ex.	- eksploracja
fonet.	- fonetyczna
form.	- formant
gen.	- genetivus
g niem.	- górnoniemieckie
gw.	- gwarowy
jw.	- jak wyżej
jez.	- jezioro
k. msc.	- koło miejscowości
kier.	- kierunek
KUNM	- Komisja Ustalania Nazw Miejscowych
matafor.	- metaforyczny
n.	- nazwa
n. dem.	- nazwa deminutywna
n. dzierz.	- nazwa dzierzawcza
n. kult.	- nazwa kulturowa
n. osob.	- nazwa osobowa
n. pam.	- nazwa pamiątkowa
n. patr.	- nazwa patronimiczna
n. rod.	- nazwa rodowa
n. top.	- nazwa topograficzna
neutr.	- rodzaj nijaki
niem.	- niemiecka
nom.	- nominativus
ok.	- około
pd.	- południowy
plur.	- pluralny
pn.	- północny
pol.	- polski
pom.	- pomorski
por.	- porównaj
poz.	- pozycja

prym.	- prymarny
przyimk.	- przyimek
przym.	- przymiotnik
przys.	- przysiółek
psł.	- prasłowiański
red.	- redakcja
rzecz.	- rzeczownik
s.	- strona
sek.	- sekundarny
sg.	- singularis
sł.	- słowiański
stpol.	- staropolski
struk.	- strukturalny
sub.	- substytucja
suf.	- sufiks
śrdniem.	- średnio-dolno-niemieckie
śrgniem.	- średnio-górno-niemieckie
t.	- tom
tj.	- to jest
ts.	- to samo
urz.	- urzędowy
w.	- wieś
wg	- według
wsch.	- wschodni
wsniem.	- wysokoniemiecki
wyr. przyimk.	- wyrażenie przyimkowe
verb.	- verbum
zach.	- zachodni
zest.	- zestawienie
złoż.	- złożenie właściwe
zob.	- zobacz
II	- nazwa oboczna
*	- nazwa zrekonstruowana
+	- nazwa nieistniejącej miejscowości



Ilustr. 1. Powiat stargardzki w granicach administracyjnych z 2001 r.

Zusammenfassung

Die Ortsnamen im Kreis Stargard.

Teil II: Deutsche Namen und polnische Namen aus der Nachkriegszeit

Es wurden von mir 242 polnische Namen aus der Nachkriegszeit und 225 deutsche Namen aus dem Stragarder Kreis besprochen. Die Namen wurden auf dem Wege der Quellenexzerption gesammelt.

Die deutschen Namen tauchten im 13. Jahrhundert auf und wurden bis Mitte des 20. Jahrhunderts gebildet. In der semantischen Hinsicht sind sie typisch für die von den Deutschen auf der slawischen Erde kolonisierten Gebiete. In der strukturellen Hinsicht sind sie stereotypisch und konventional. Am meisten produktiv sind unter den deutschen Namen die possessiven Namen - 68 (31%), die kulturbezogenen Namen - 63 (28%), die topographischen Namen - 48 (21%), Bezugsnamen - 41 (18%). Unter den topographischen, possessiven und kulturbezogenen Namen ist die Zahl der Komposita (149 - 88%) höher als die der primären Namen (19 - 11%) und die der sekundären Namen (1 - 1%).

Unter den polnischen Namen aus der Nachkriegszeit ist die Zahl der topographischen Namen (62 - 26%) höher als die der Bezugsnamen (52 - 21%), der possessiven (38 - 16%) und der kulturbezogenen Namen (12 - 5%). In der Gruppe der topographischen, possessiven und kulturbezogenen Namen überwiegen sekundäre Namen (80 - 68%). Es gibt weniger primäre Namen (36 - 31%) und Komposita (2 - 1%).